

Federale Overheidsdienst Justitie
Gevangenis van Leuven Centraal
Vleugel A-C-D-E-F

HUISHOUELIJK REGLEMENT

Ministeriële omzendbrief nr. HR/2 van 12/06/2014

Inhoudsopgave

I. INLEIDING	3
II. ALGEMENE BEPALINGEN	3
III. ONTHAAL.....	4
IV. MATERIËLE LEVENSVORWAARDEN	5
1. Levensruimte	5
2. Bezit van voorwerpen	6
3. Kantine	10
4. Geld	11
5. Kledij	12
6. Voeding.....	13
7. Hygiëne.....	14
V. SAMENLEVINGSVORWAARDEN.....	15
VI. CONTACTEN MET DE BUITENWERELD	16
1. Briefwisseling	16
2. Bezoek.....	17
3. Telefoon.....	22
4. Contacten met de advocaat.....	24
5. Contacten met de consulaire en diplomatieke ambtenaren.....	24
6. Contacten met de media	25
7. Specifieke bepalingen voor verdachten	25
VII. GODSDIENST EN LEVENSBESCHOUWING	26
VIII. VRIJETIJDSEBESTEDING.....	26
1. Kranten, tijdschriften, tv- en radioprogramma's.....	26
2. Wandeling.....	27
3. Sport	28
4. Activiteiten op cel	29
5. Andere activiteiten.....	29
IX. VORMINGSACTIVITEITEN.....	30
X. HERSTELGERICHTE ACTIVITEITEN.....	30
XI. OVERLEGORGAAN.....	31
1. Algemeen	31
2. Samenstelling.....	31
3. Verlies van hoedanigheid van lid van het overlegorgaan	31
4. Werkwijze	31
XII. ARBEID	32
1. In de gevangenis beschikbare arbeid	32
2. Verrichten van andere arbeid.....	32
XIII. GEZONDHEIDSZORG	32
1. Beroep op arts van de gevangenis.....	32
2. Beroep op zelf gekozen arts	33
XIV. SOCIALE HULP- EN DIENSTVERLENING.....	33
XV. RECHTSHULPVERLENING EN JURIDISCHE BIJSTAND.....	33
XVI. ORDE EN VEILIGHEID	34
1. Algemeen	34
2. Controlemaatregelen.....	34
3. Veiligheidsmaatregelen	35
XVII. TUCHT	36
1. Algemeen	36
2. De inbreuken	36
3. De tuchtsancties.....	37
4. Tuchtprocedure.....	39
XVIII. SCHADECLAIMS	40
1. Schadeverhaal op de gedetineerde.....	40
2. Aansprakelijkheid inrichting	41
XIX. OVERBRENGING NAAR EEN ANDERE GEVANGENIS	41
XX. EINDE DETENTIE EN VERLATEN GEVANGENIS.....	42

I. INLEIDING

Het huishoudelijk reglement richt zich tot de gedetineerde zodat deze kennis heeft van de procedures en de regels die binnen de gevangenis op hem van toepassing zijn.

Het huishoudelijk reglement wordt ter beschikking gesteld van de gedetineerde die de verplichting heeft de regels ervan na te leven.

Opmerkingen:

- het huishoudelijk reglement bestaat uit twee soorten regels: enerzijds de regels die op uniforme wijze van toepassing zijn in alle gevangenissen¹, en anderzijds de regels die in het cursief gedrukt zijn en die in de gevangenis of de afdeling van de betrokken gevangenis van toepassing zijn.
- de artikelen van de basiswet van 12 januari 2005, die reeds in werking getreden zijn, alsook de toepasselijke koninklijke besluiten worden bij elk hoofdstuk vermeld. De tekst van de wet, de toepasselijke koninklijke besluiten, de ministeriële omzendbrieven en dit huishoudelijk reglement zijn beschikbaar in de bibliotheek van de gevangenis; hiervan wordt gratis een kopie gegeven aan eenieder die erom vraagt.

II. ALGEMENE BEPALINGEN

In alle gevallen waarin het huishoudelijk reglement niets bepaalt, beslist de directeur met inachtneming van de geldende wettelijke bepalingen.

De directeur en het onder zijn leiding en gezag staand personeel is bevoegd om voor zover dit noodzakelijk is in het belang van de handhaving van de orde of de veiligheid aan de gedetineerden bevelen te geven. De gedetineerde dient de bevelen en instructies van het personeel op te volgen. Hij moet de voorschriften van dit en van andere in de gevangenis bestaande reglementen naleven.

De gedetineerde heeft de plicht er zorg voor te dragen dat hij door zijn gedrag ten opzichte van het personeel, medegedetineerden en andere personen de orde (menswaardig samenlevingsklimaat) en de veiligheid niet in gevaar brengt.

Bij het verlaten van de verblijfsruimte dient de gedetineerde steeds behoorlijk gekleed te zijn.

Het is verboden te roken in de inrichting met uitzondering van de door de directie aangeduide plaatsen.

Er mag gerookt worden op cel en in de voorziene rooklokalen.

Het is verboden om de personeelsvertrekken te betreden, tenzij de directeur of zijn afgevaardigde hiervoor toelating gegeven heeft.

---

¹ Omwille van veiligheidsredenen zijn er afwijkende regels van toepassing in de afdelingen bijzondere veiligheid van Brugge en Lantini. In toepassing van het Verdrag van 31 oktober 2009 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden over de terbeschikkingstelling van een penitentiaire inrichting in Nederland ten behoeve van de tenuitvoerlegging van bij Belgische veroordelingen opgelegde vrijheidsstraffen zijn er afwijkende regels van toepassing in de gevangenis te Tilburg.

De gedetineerde wordt geacht de hem ter beschikking gestelde goederen naar behoren te gebruiken voor het doel waarvoor ze bestemd zijn. Indien door de gedetineerde schade wordt toegebracht aan deze goederen, kunnen de kosten daarvan op hem verhaald worden. Hij dient zijn verblijfsruimte proper te houden en niet te beschadigen en zich te onthouden van het bevuilden en beschadigen van de gemeenschappelijke lokalen en terreinen.

De gedetineerde die wenst deel te nemen aan activiteiten (sport, wandeling, bezoek, ...) is tijdig klaar voor de bewegingen.

De gedetineerde die zich heeft ingeschreven voor een bepaalde activiteit (arbeid, vormingsactiviteit, sportactiviteit, ...) en zonder geldige reden afwezig is, kan onderaan de wachtlijst geplaatst worden.

III. ONTHAAL

- Bij zijn insluiting wordt de gedetineerde ingeschreven, waarna de vereiste formaliteiten vervuld worden.

De gedetineerde wordt ingeschreven op de griffie, een foto en vingerafdrukken worden genomen en er worden hem verscheidene vragen gesteld. Tevens wordt hem een rolnummer toegekend.

- De gedetineerde wordt uitgenodigd om alle voorwerpen die hij bij zich draagt te overhandigen. De voorwerpen waarvan het bezit niet toegelaten is (zie punt IV materiële levensvoorwaarden, 2. bezit van voorwerpen), worden in bewaring genomen en de gedetineerde bepaalt welke voorwerpen hij via een persoon van zijn keuze wenst te laten verwijderen uit de gevangenis. De gedetineerde tekent de inventaris van de in bewaring gegeven voorwerpen en waarden (contant geld). De bederfbare goederen worden hetzij op verzoek van de gedetineerde via een persoon van zijn keuze uit de gevangenis verwijderd, hetzij vernietigd.

Gevangenskledij wordt bezorgd. Een onthaalpakket toiletartikelen wordt eveneens overhandigd.

- Behoudens wettelijke bepaalde uitzonderingen (bv. verbod van vrij verkeer) heeft elke gedetineerde die van zijn vrijheid beroofd werd het recht op **één kosteloos nationaal of internationaal telefoongesprek** binnen 24 uur na zijn insluiting in de gevangenis.
- Elke binnenkomende gedetineerde heeft binnen 24 uur na zijn aankomst in de gevangenis een onderhoud met de directeur.
- Voor de gedetineerde die de taal van de regio waar de gevangenis gelegen is niet begrijpt, doet de directeur een beroep op elk redelijk vertaalmiddel naar een taal die de gedetineerde begrijpt teneinde hem toe te laten de inhoud van de inlichtingen die hem worden verstrekt te bevatten: tussenkomst van een personeelslid, een externe persoon (vertaaldienst, aalmoezenier, bezoeker, docent, ...), een lid van de ambassade of het consulaat, tenzij de gedetineerde zich hiertegen verzet.

Tijdens dit onderhoud licht de directeur de gedetineerde in over zijn wettelijke en penitentiaire toestand en brengt hij hem de grote lijnen van het huishoudelijk reglement ter kennis.

Hij licht hem in over de wijze waarop hij een onderhoud kan hebben met de directie.

Hij overhandigt hem de lijst van beschikbare brochures en infodocumenten.

Iedere nieuw aangekomen gedetineerde krijgt bij inschrijving op de griffie een huishoudelijk reglement.

Een onderhoud met de directie kan aangevraagd worden met een rapportbriefje, waarop de reden van het gesprek wordt vermeld.

Elk rapportbriefje dient gedeponereerd te worden in de postbus, die zich bevindt in de nabijheid van het bureel van de KO. Dagelijks wordt deze postbus gelicht om 7u30.

Een gedetineerde in afzondering geeft zijn rapportbriefjes aan de sectiebeampte.

- De gedetineerde wordt geïnformeerd door de directeur over het bestaan van de commissie van toezicht en over de wijze waarop met de maandcommissaris contact kan worden opgenomen.

In vleugel E (vooraan) bevindt zich een brievenbus 'commissie van toezicht'.

In deze brievenbus kan een brief of een rapportbriefje worden gedeponereerd.

Enkel de commissie van toezicht heeft een sleutel van deze bus.

- Binnen 24 uur na zijn aankomst in de gevangenis wordt de gedetineerde gezien door de arts.
- Binnen maximum 4 dagen na zijn aankomst in de gevangenis wordt de gedetineerde gezien door een lid van de psychosociale dienst.

Nadere regelgeving :

- Artikel 2, 3, 4, 5 van het koninklijk besluit van 8 april 2011 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding en uitvoering van verscheidene bepalingen van de titels III en V van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden.
- Artikel 129, 138bis, 138ter, 138quater, 138quinquies, 138sexies, 138septies, 138octies, 138nonies, 138decies van het koninklijk besluit van 21 mei 1965 houdende algemeen reglement van de strafinrichtingen.

IV. MATERIËLE LEVENSVORWAARDEN

---

1. Levensruimte

Volgende voorwerpen maken deel uit van de standaarduitrusting van de verblijfsruimte, met name: een tafel, een stoel, een bed, een wastafel en een toilet.

In Leuven Centraal heeft elke cel, naast het standaard celmeubilair, een bijzettafeltje, een dvd-steun en een tv-blad.

Deze voorwerpen mogen de verblijfsruimte niet verlaten.

Elke gedetineerde kan een tv huren. Hij richt hiervoor een aanvraag tot het steunfonds. Bij ontvangst van een toestel dient hij een contract te ondertekenen.

Eveneens kan, in overeenstemming met de geldende reglementering, een computer worden gehuurd.

De gedetineerde richt zijn verblijfsruimte naar eigen goeddunken in. Het inrichten van de ruimte mag echter het doorzoeken van de verblijfsruimte in geen geval verhinderen.

Volgende regels dienen in acht te worden genomen:

- het meubilair dat aan de muur is vastgemaakt mag in geen geval worden verplaatst;
- affiches, posters, foto's, enz. mogen uitsluitend op het prikbord of op daartoe voorbehouden plaatsen worden gehangen;
- de ruimte moet steeds proper en opgeruimd zijn; materiaal daarvoor wordt ter beschikking gesteld door de inrichting;
- de elektrische apparaten zoals radio, tv en computer, enz., moeten bij het verlaten van de verblijfsruimte steeds uitgeschakeld zijn;
- er dient op een rationele wijze met het gebruik van water te worden omgegaan;
- het geluid van de radio of televisie moet geregeld worden op een wijze die niet storend is voor derden;
- het winket van de verblijfsruimte mag nooit afgedekt worden.

De baren-staven mogen niet afgedekt worden en moeten steeds kunnen worden gecontroleerd.

Elke gedetineerde ontvangt kuisproducten, die op zijn cel worden bewaard. Hij staat zelf in voor het reinigen van zijn cel.

Gedetineerden in het tussenregime bekomen schoonmaakproducten bij de kwartieroverste.

Nadere regelgeving:

- Artikel 41 van de basiswet

2. Bezit van voorwerpen

1. Alle voorwerpen die de gedetineerde bij insluiting in de gevangenis bij zich draagt en die ressorteren onder één van de volgende categorieën van voorwerpen worden hetzij voor hem in bewaring genomen onder afgifte van een bewijs van ontvangst, hetzij op zijn verzoek via een persoon van zijn keuze uit de gevangenis verwijderd:

- de verboden voorwerpen (punt 2);
- de voorwerpen die niet voorkomen in de lijst van toegelaten voorwerpen opgesomd onder punt 3;
- de voorwerpen die voorkomen in de lijst van toegelaten voorwerpen opgesomd onder punt 3, waarvan de controle die vereist is om de orde of veiligheid te waarborgen, hetzij onmogelijk is zonder de voorwerpen te beschadigen, hetzij een onredelijk grote arbeidsbelasting voor de administratie meebrengt;
- de voorwerpen die voorkomen in de lijst van toegelaten voorwerpen opgesomd onder punt 3, die de gedetineerde in de gevangenis niet bij zich wenst te dragen.

De bederfbare goederen worden hetzij op verzoek van de gedetineerde via een persoon van zijn keuze uit de gevangenis verwijderd, hetzij vernietigd.

De penitentiaire administratie is verantwoordelijk voor de in bewaring gegeven goederen.

2. Het is voor gedetineerden **verboden** om in het bezit te zijn van volgende voorwerpen:

- zaklantaarns, kaarsen, olielampen, film- en videoapparatuur, fotoapparatuur, verrekijkers, telescopen, zend- en communicatieapparatuur;
- digitale informatiedragers (o.a. usb-stick, diskette, MP3) met uitzondering van deze die toegelaten zijn wegens opleidingsdoeleinden;
- dieren;
- wettelijk verboden voorwerpen;
- mobiele telefoons en het toebehoren hiervoor;
- geld en waardepapieren, bankkaarten en identiteitsdocumenten, met uitzondering van door de penitentiaire administratie afgeleverde badgesystemen;
- wapens;
- alcoholische dranken.

3. Het is gedetineerden **toegelaten** om volgende voorwerpen in de verblijfsruimte te hebben:

a) persoonlijke kledij

- indien de gedetineerde in de inrichting eigen kledij en schoeisel mag dragen, kledij en schoeisel, dat beantwoordt aan de normen die door een gedwongen samenleven met anderen gesteld worden op het vlak van de hygiëne, de welvoegelijkheid, de orde of de veiligheid:

7 t-shirts, 7 onderbroeken, 7 paar sokken, (voor de vrouwen 3 bh's), 4 lange broeken, 2 korte broeken (voor de vrouwen 2 korte broeken of rokken), 3 overhemden of blouses, 3 truien, een trainingspak, 2 sets sportkleding, een jack of colbert, een overjas, 2 sets nachtkleding, 3 paar schoenen (inclusief sportschoenen, pantoffels en slippers), een riem, een muts, een hoofddeksel bestemd om bescherming te bieden tegen de zon, een sjaal en een paar stoffen of wollen handschoenen.

- indien de gedetineerde slechts gedeeltelijk eigen kledij en schoeisel mag dragen:

In de gevangenis van Leuven Centraal is volgende eigen kledij en schoeisel toegelaten:

- 14 onderbroeken (boxershort, slip)
- 14 paar sokken (gebreide, fijne of lage sokken)
- 4 paar schoenen (sportschoenen, sandalen, badslippers)
- 14 T-shirts (T-shirt kort of lange mouw, polo korte of lange mouw)
- 4 korte broeken (sportshort, bermuda, ¾ broek)
- 4 truien (fijne zomertrui, gebreide wintertrui, fleece met of zonder kap)
- 2 trainingspakken (trainingspak, joggingpak)
- 3 jacks (zomervest kort, wintervest kort, sweater, bodywarmer, gebreide vest)
- 2 hoofddeksels (muts, pet, hoofdverwarmer)
- 2 sjaals (zomersjaal, wintersjerp)
- 2 paar handschoenen (gebreide, fleece of fitnesshandschoenen)

Eigen kledij mag enkel gedragen worden in de cellenafdelingen en op de sport- en wandelkoer.

Tijdens het werken mag de gedetineerde eigen sportschoenen dragen.

b) persoonlijke voorwerpen^{2 en 3}:

- prothesen, op advies van de arts van de gevangenis;
- een niet-reflecterende bril, een niet-reflecterende zonnebril, kleurloze contactlenzen;
- enkele sieraden die beantwoorden aan de eisen van veiligheid: een horloge (zonder ontvangst- en/of zendmogelijkheden), een halsketting, een armband, een trouwring, een paar oorbellen, piercings;
- een niet- elektronische of niet-computergestuurde zakagenda en adressenboekje;
- schrijfgereef;
- 10 foto's (waaronder geen polaroidfoto's), kaarten of posters;
- wekker zonder ontvangst- en/of zendmogelijkheden;
- maximaal 20 postzegels;
- 10 boeken en/of tijdschriften;
- een elektrisch scheerapparaat, tondeuse/baardtrimmer, elektrische tandenborstel;
- computerspelapparatuur met maximaal 10 originele computerspelletjes, met uitzondering van diegene die connectie kunnen maken met een extern netwerk°;
- een radio, een compactdisc- of cassettespeler dan wel een combinatie daarvan met 2 vaste boxen niet groter dan 50 cm x 40 cm x 70 cm (incl. de boxen)⁴; *in meerpersoonscellen is slechts één toestel toegestaan behoudens andersluidende beslissing van de directie*;
- een walk- of discman° ;
- een videorecorder of DVD-speler⁵ (*in meerpersoonscellen is slechts één toestel toegestaan behoudens andersluidende beslissing van de directie*);
- 10 originele CD's, DVD's en/of cassettes;
- gezelschapsspelletjes van zakformaat;
- *bij wijze van overgangsmaatregel* : computer en daaraan aanverwante apparatuur en elektronica^{6*} en een tv-toestel^{7*}. *In meerpersoonscellen is slechts één computer en tv-toestel toegestaan behoudens andersluidende beslissing van de directie.*

c) voorwerpen die deel uitmaken van het dagelijkse leven van de gedetineerde:

- de in de kantine aangekochte verbruiksgoederen (voeding, verzorgingsproducten, ...);

² Elektrische apparaten zijn toegelaten voor zover zij compatibel zijn met de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk van de gevangenis

³ Tengevolge van de infrastructurele kenmerken van de slaapkamers waar zij verblijven, kunnen de gedetineerden in de gevangenissen van Ruiselede, Merksplas (slaapzalen) en Jamioulx (psychiatrische afdeling) niet de voorwerpen aangeduid met een * (Ruiselede en Merksplas) of ° (Jamioulx) in hun bezit hebben.

⁴ De gedetineerden in de psychiatrische afdeling van Jamioulx kunnen enkel beschikken over een klein radiotoestel.

⁵ De gedetineerden in de psychiatrische afdeling van Jamioulx kunnen enkel beschikken over een kleine, draagbare DVD-speler.

⁶ M.O. nr. 1811 van 25 januari 2010: gedetineerden aan wie vóór 10 maart 2009, in toepassing van de ministeriële omzendbrief van 27 februari 1998 nr. 1682/VIII, de toelating gegeven werd om op cel over een PC te beschikken, kunnen onder de oorspronkelijke voorwaarden blijven beschikken over de PC waarvan ze eigenaar zijn.

⁷ C.B. nr. 112 van 1 augustus 2011: gedetineerden aan wie vóór 1 september 2011 de toelating gegeven werd om een tv-toestel aan te kopen, kunnen hierover blijven beschikken voor een termijn van maximum vijf jaar vanaf 1 september 2011. In geval van overbrenging naar een andere gevangenis zullen deze gedetineerden in het bezit kunnen blijven van hun eigen tv-toestel op voorwaarde dat de infrastructuur van de verblijfsruimte waar de gedetineerde wordt ondergebracht dit toelaat.

- de voorgeschreven medicatie en de medicatie die de gedetineerde ontvangen heeft overeenkomstig de procedure zelfmedicatie;
- medische hulpmiddelen;
- de in de gevangenis gehuurde voorwerpen;
- de door de gevangenis ter beschikking gestelde voorwerpen.

De voorwerpen die worden afgewend van hun normaal gebruik worden uit de cel verwijderd.

4. Indien de gedetineerde **andere voorwerpen** dan de onder punt 3 toegelaten voorwerpen of een grotere hoeveelheid ervan bij zich wenst te hebben, kan hij een verzoek indienen bij de directeur. De directeur kan toestemming geven om de gewenste voorwerpen in de verblijfsruimte onder te brengen dan wel de gedetineerde toe te laten deze bij zich te dragen voor zover dit niet onverenigbaar is met de orde en de veiligheid.

Deze toelating is een gunst en geen verworven recht. Dit heeft onder andere voor gevolg dat indien de gedetineerde wordt overgeplaatst naar een andere inrichting, hij een nieuw verzoek dient in te dienen bij de directeur om de goederen bij zich te mogen hebben.

5. De **verkopen, ruilingen, leningen, schenkingen en andere gelijkaardige handelingen tussen gedetineerden zijn verboden**, behoudens toelating van de directeur. De voorwerpen die zonder toelating van de directeur via verkoop, ruil, lening, schenking of een gelijkaardige handeling verkregen zijn, worden tegen ontvangstbewijs in bewaring genomen voor de gedetineerde die er eigenaar van is. De niet-naleving van het verbod kan bovendien aanleiding geven tot een tuchtsanctie.

6. Als algemene regel geldt dat **via het bezoek of naar aanleiding van een strafuitvoeringsmodaliteit geen voorwerpen kunnen worden binnengebracht.**

Volgende voorwerpen kunnen evenwel via het bezoek of naar aanleiding van een uitgaansvergunning, penitentiair verlof of beperkte detentie worden binnengebracht:

- bril en/of contactlenzen;
- door de directeur toegelaten voorwerpen voor de eredienst;
- kledij en schoeisel, met uitzondering van deze die verward kan worden met een uniform (voor zover eigen kledij en schoeisel toegelaten is of met het oog op de verschijning voor de rechtbank);
- niet-elektronische of niet-computergestuurde zakagenda of persoonlijk adressenboek;
- prothesen, op advies van de arts van de gevangenis;
- medische hulpmiddelen, op advies van de arts van de gevangenis en mits toelating van de gevangenisdirecteur;
- boeken.

Andere voorwerpen die door het bezoek zijn binnengebracht worden in bewaring genomen bij de verboden voorwerpen of weggegooid indien het bederfbare goederen betreft.

In afwijking van hetgeen vermeld wordt onder punt 3.b. mogen de gedetineerden inzake toegelaten persoonlijke voorwerpen de volgende hoeveelheden op cel hebben:

- 50 foto's (waaronder geen polaroidfoto's), kaarten of posters
- 25 boeken en 10 tijdschriften

- computerapparatuur met maximaal 15 originele computerspelletjes
- 30 originele cd's, dvd's en cassettes

Volgende voorwerpen die op cel toegelaten zijn voor gedetineerden in het opendeurregime zijn niet toegelaten voor gedetineerden in het tussenregime: naaigerief en kartonnen dozen.

Gedetineerden mogen enkel eten en drinken meenemen naar het werkhuis om de dag zelf te verbruiken. Het moet zichtbaar meegenomen worden en spontaan ter controle voorgelegd worden. Zakken en draagtassen zijn niet toegelaten. Gedetineerden mogen niets uit het werkhuis meebrengen.

Eigen goederen mogen steeds via het eigen bezoek worden buitengegeven. Dit dient steeds aangevraagd te worden met een rapportbriefje.

Nadere regelgeving:

- Artikel 45 van de basiswet
- Artikel 6, 7, 8 en 9 van het koninklijk besluit van 8 april 2011 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding en uitvoering van verscheidene bepalingen van de titels III en V van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden.

3. Kantine

De gedetineerde kan goederen aankopen via de kantine.

De directeur kan de hoeveelheden die de gedetineerde van een product kan bestellen, beperken.

Op het ogenblik dat hij zijn bestelling doorgeeft, dient het saldo op zijn individuele rekening toereikend te zijn.

Algemeen

Onder het begrip 'kantine' worden in Leuven Centraal alle aankopen verstaan, die de gedetineerde kan verrichten: hetzij producten die binnen de inrichting voorzien zijn (via de kantine en winkel), hetzij via de bode.

Bij ontvangst van de aangekochte goederen controleert de gedetineerde de levering en kan hij klagen dat er iets niet klopt met de levering (onjuiste levering, goederen niet in goede staat).

A. Aankopen van producten voorzien binnen de inrichting.

- Aankopen via de wekelijkse kantine

Elke vrijdagnamiddag worden de bestelformulieren op cel bezorgd. De ingevulde formulieren moeten ten laatste op zondag om 7.30u in de brievenbus, die zich bevindt in de nabijheid van het bureel van de KO, geponeerd zijn. Een gedetineerde in afzondering geeft zijn bestelformulier ten laatste zondagmorgen vóór 7.30u aan de sectiebeambte. De bestelde artikelen worden de volgende week verdeeld: op donderdagvoormiddag de niet bederfbare goederen, op vrijdagvoormiddag de verse producten.

- Aankopen via de winkel van de gevangenis

Elke vrijdagmiddag worden de winkelformulieren op cel bedeed. De ingevulde formulieren moeten ten laatste op woensdag om 7.30u in de brievenbus, die zich bevindt in de nabijheid van het bureau van de KO, gedeponneerd zijn. Een gedetineerde in afzondering geeft zijn winkelformulier ten laatste woensdagmorgen vóór 7.30u aan de sectiebeambte. Op donderdag, bij opening van de cellen om 6.00 uur, haalt de PB/KO alle ingevulde formulieren op. De verdeling van bestelde artikelen gebeurt op donderdagmiddag.

B. Aankopen buiten de inrichting

Naast aankopen op de kantine en in de winkel kunnen nog op een andere manier goederen aangekocht worden.

- Aankopen via de bode

De mogelijkheid bestaat om via de bode aankopen te doen in de stad. Een voorafgaandelijke toestemming van de directie is noodzakelijk. Hiervoor dient de gedetineerde een rapportbriefje te richten aan de directie. Artikelen die binnen de inrichting kunnen aangeschaft worden, kunnen niet via de bode aangekocht worden. Dagelijks kan een gedetineerde een aanvraag indienen. De levering gebeurt enkele dagen later, afhankelijk van de werklast van de bode en de beschikbaarheid van de gevraagde producten.

De verbruiksgoederen die via de kantine van een gevangenis zijn aangekocht, zijn toegelaten in de gevangenis naar waar de gedetineerde wordt overgebracht.

Wanneer de gedetineerde die via de kantine goederen besteld heeft, vóór de ontvangst ervan overgebracht wordt en de bestelling niet geannuleerd kan worden, worden de bestelde goederen steeds nagezonden, met uitzondering van de bederfbare goederen. Indien de gedetineerde op het ogenblik van de bestelling niet op de hoogte was van de datum van overbrenging, zal hij vergoed worden voor de kostprijs van de bederfbare goederen.

Nadere regelgeving:

- Artikel 47 van de basiswet

4. Geld

De gedetineerde heeft niet het recht om in de gevangenis contant geld te bezitten.

Hij wordt wel in de gelegenheid gesteld om in de gevangenis over een individuele rekening te beschikken. Deze individuele rekening wordt geopend bij zijn insluiting. De gedetineerde beschikt vrij over het geld dat zich op zijn rekening bevindt. Het saldo van de rekening kan nooit negatief zijn. Mits schriftelijke toelating van de gedetineerde kan geld worden afgehouden van zijn rekening.

De gedetineerde kan het saldo van zijn rekening telefonisch consulteren. De gedetineerde kan, op aanvraag en maximum één keer per maand, een uittreksel van zijn individuele rekening verkrijgen.

Financiële transacties tussen gedetineerden zijn verboden, behoudens toelating van de directeur.

Iedere gedetineerde heeft bij de boekhouding een individuele rekening waarop personen van buiten de inrichting geld kunnen storten. Ook hetgeen met de gevangenisarbeid wordt verdiend, wordt maandelijks op deze rekening geplaatst. Met het geld op deze rekening kunnen verrichtingen worden uitgevoerd. Hiervoor dient telkens een rapportbriefje gericht te worden aan de boekhouding. Telkens wanneer voor een gedetineerde door de boekhouding een financiële verrichting werd uitgevoerd, dient nadien door de gedetineerde een document afgetekend te worden. Daarvoor wordt de gedetineerde door een bediende van de boekhouding geroepen.

Een rekeninguittreksel kan bekomen worden bij de boekhouding. Via een rapportbriefje kan dit aan de boekhouding aangevraagd worden.

Voor bijkomende informatie over de praktische modaliteiten kan verwezen worden naar de 'infobrochure boekhouding, griffie en PSD', die elke gedetineerde bij zijn aankomst in de inrichting ontvangt.

*Rekeningnummer van de inrichting: 679-2005535-60 (met duidelijke vermelding van de naam van de gedetineerde waarvoor het geld bestemd is).
IBAN code: BE 73 679-2005535-60 BIC PCHQBEBB.*

Nadere regelgeving:

- Artikel 46 van de basiswet
- Artikel 10 en 11 van het koninklijk besluit van 8 april 2011 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding en uitvoering van verscheidene bepalingen van de titels III en V van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden.

5. Kledij

De directeur beslist of de gedetineerde in de inrichting eigen kledij en schoeisel kan dragen of door de inrichting ter beschikking gestelde kledij (penitentiaire kledij) dient te dragen.

Het dragen van eigen kledij en schoeisel is onderworpen aan volgende voorwaarden:

- de kledij dient fatsoenlijk en proper te zijn;
- de kledij mag niet gevaarlijk zijn voor de gedetineerde zelf of voor een derde;
- de kledij mag niet kunnen worden verward met een uniform (kleur; snit, ...)
- de kledij moet het gelaat zichtbaar laten en het onderzoek aan de kledij mogelijk maken;
- de kledij dient aangepast te zijn aan de activiteiten waaraan de gedetineerde deelneemt.

Indien de eigen kledij niet beantwoordt aan deze normen, verplicht de directeur de gedetineerde tot het dragen van penitentiaire kledij.

Het dragen van hoofddeksels is enkel toegestaan in de individuele verblijfsruimte.

Echter, voor activiteiten in de buitenlucht is:

- van 1 mei tot 31 oktober een hoofddeksel bestemd om bescherming te bieden tegen de zon en een zonnebril toegelaten.
- van 1 november tot 30 april een muts toegelaten.

Bij het verlaten van de individuele verblijfsruimte dient de gedetineerde behoorlijk gekleed te zijn.

Het onderhoud van de door de inrichting ter beschikking gestelde kledij gebeurt door en op kosten van de inrichting. De gedetineerde dient zorg te dragen voor de kledij

van de inrichting. Indien hij gebreken vaststelt aan deze kledij, meldt hij dit onmiddellijk aan de beambte.

De inrichting stelt de gedetineerde gevangenskledij ter beschikking.

De volgende voorschriften moeten bij het dragen strikt nageleefd worden:

- *Gevangenskledij is verplicht tijdens het werken. Sportschoenen mogen wel gedragen worden.*
- *Tijdens het bezoek (om het even de aard van het bezoek) dient de gedetineerde steeds in gevangenskledij te zijn: trui of sweater, lichtblauwe T-shirt (polo) of hemd (wat bovenkledij betreft).*
- Eigen sportschoenen en een polshorloge zijn verboden. Zelfde regel is van toepassing voor bezoek in de advocatenzaal.*
- *Het is niet toegelaten in bloot bovenlichaam in de vleugel rond te lopen.*
- *Tijdens de etensbedeling draagt de knecht gevangenskledij.*
- *Sportkledij mag enkel gedragen worden in de cellenafdelingen en op de sport- en wandelkoer.*

Op de sportkoer moeten de gedetineerden steeds sportkledij dragen. De volgende uitzonderingen worden toegestaan:

- *Tijdens de voormiddag op zaterdag, zon- en feestdagen is de sportkoer voor iedereen toegankelijk, ook in gewone gevangenskledij.*
- *Tijdens het zomerseizoen (begin mei - einde september) mogen de voetbal- en volleybalwedstrijden tegen externe ploegen worden bijgewoond door toeschouwers in gewone gevangenskledij.*
- *Tijdens het zomerseizoen, wanneer er op de sportkoer recreatievolleybal is, mag iedereen, ook degenen die geen sportkledij dragen, op de sportkoer komen.*
- *Gedetineerden mogen de sportkoer betreden in gewone gevangenskledij uitsluitend om gebruik te kunnen maken van de vooraan op de sportkoer geplaatste automaten.*

De gevangenskledij wordt wekelijks gewassen in de wasserij van de inrichting. Afhankelijk van de vleugel waar de gedetineerde verblijft, is een dag bepaald dat het wasgoed door de gedetineerde dient te worden afgegeven. Bij eventuele tekorten dient de gedetineerde dit onmiddellijk na ontvangst van de gewassen kledij te signaleren aan de sectiebeambte.

Ook sportkledij van de gedetineerde kan door de wasserij worden gewassen. Hiervoor zijn aparte momenten vastgelegd.

Donsdekens en kussens worden twee maal per jaar gewassen door de wasserij, in maart en in september. De wasserij verwittigt de vleugels wanneer dit zal plaatsvinden. De gedetineerde vraagt de was van dekbed en/of kussen(s) aan via een rapportbriefje.

In bewaring genomen kledij van een gedetineerde kan gratis worden gewassen door de wasserij. Hiervoor dient eveneens een rapportbriefje gericht te worden aan de wasserij.

6. Voeding

De gedetineerde krijgt drie maaltijden per dag, die aangepast zijn aan de normen van de moderne hygiëne en van de evenwichtige voedingsleer.

Aangepaste dieetvoeding is enkel mogelijk op medisch advies.

Wanneer een nieuwe gedetineerde toekomt, wordt gevraagd naar zijn menukeuze. Op vraag van de gedetineerde kunnen ook vegetarische maaltijden voorzien worden. Tijdens zijn verblijf kan de gedetineerde steeds aan de KO vragen zijn menukeuze te wijzigen.

De gedetineerden moeten in hun vleugel op de aangeduide plaats hun eten zelf komen afhalen.

Nadere regelgeving:

- Artikel 42 van de basiswet

7. Hygiëne

De gedetineerde dient zijn uiterlijk en zijn lichamelijke hygiëne dagelijks behoorlijk te verzorgen.

De penitentiaire administratie dient de gedetineerde toe te laten om deze verplichting na te leven door hem, zo nodig, volgende toiletartikelen gratis ter beschikking te stellen:

- zeep
- tandenborstel
- toiletpapier
- shampoo
- tandpasta
- scheermesje
- scheerschuim

Het ongeoorloofde gebruik en de verspilling van deze toiletartikelen zullen gesanctioneerd worden.

Douche

Tijdens de volgende openingsuren van de douches kunnen gedetineerden naar believen gebruikmaken van de douches:

*- Weekdagen:
09.30 tot 11.30u
14.10 tot 15.15u
15.40 tot 16.55u
18.10 tot 20.10u*

*- Zaterdag, zon- en feestdagen:
08.00 tot 11.40u
14.10 tot 16.55u
18.10 tot 20.10u*

Gedetineerden, die werkzaam zijn in de keuken, mogen dagelijks na het beëindigen van hun werk (vlak na de middag) douchen.

Gedetineerden, die ongestoord bezoek hebben, mogen voorafgaandelijk aan dit bezoek in hun vleugel steeds een douche nemen.

Uitzonderlijk kunnen gedetineerden vroeger binnenkomen van het werkhuis om te douchen. Dit kan enkel bij vuil werk.

Gedetineerden in het tussenregime die verblijven op vleugel A3 kunnen douchen tussen 12u45 en 13u45 en dit op de eigen sectie. Wanneer ze echter aan het werken zijn, gebeurt dit na de sluiting. Op vleugel A1 wordt na 18u gedoucht.

Kapper

- Interne kapper:

Een gedetineerde is aangesteld als kapper van de inrichting. Wie van deze service gebruik wenst te maken, dient dit aan te vragen met een rapportbriefje.

- Externe kapper:

Via een rapportbriefje, gericht aan de boekhouding, kan hiervoor een aanvraag ingediend worden. De data worden aangekondigd via het infokanaal.

Nadere regelgeving:

- Artikel 44 van de basiswet

V. SAMENLEVINGSVOORWAARDEN

Voor gedetineerden in het opendeurregime zijn de celdeuren geopend behalve op de volgende momenten:

op werkdagen:

- van 11.45 tot 14.10u
- van 15.15 tot 15.40u
- van 16.55 tot 18.10u
- van 20.20 tot 6u

op zaterdag, zon- en feestdagen:

- van 11.45 tot 12.55u
- van 13.55 tot 14.10u
- van 16.55 tot 18.10u
- van 20.20 tot 7u

Gedetineerden in het tussenregime verblijven steeds op cel, behalve tijdens gemeenschappelijke activiteiten.

Verdachten worden gescheiden gehouden van veroordeelden. Zij kunnen echter schriftelijk instemmen om samen met veroordeelden aan gemeenschappelijke activiteiten deel te nemen.

VI. CONTACTEN MET DE BUITENWERELD

---

1. Briefwisseling

Behalve wanneer dit door de wet anders wordt vermeld, heeft de gedetineerde het recht om een onbeperkt aantal brieven te verzenden en te ontvangen.

De brieven die aan de gedetineerde worden toegezonden, kunnen worden gecontroleerd. De brief kan worden gelezen indien er individuele aanwijzingen bestaan dat dit noodzakelijk is voor de handhaving van de orde of de veiligheid.

Het is de gedetineerde niet toegestaan om andere voorwerpen dan papierwaren via de post te ontvangen. Met toelating van de directeur kunnen voorwerpen die via het bezoek kunnen worden binnengebracht, via de post worden ontvangen.

De brieven en de bijgesloten voorwerpen of substanties die aan de gedetineerde worden toegezonden en hem om redenen van orde of veiligheid niet worden overhandigd (bv. geld of andere waardepapieren, postzegels, polaroidfoto's, wenskaarten met een elektronisch mechanisme,...) worden, tenzij er redenen zijn om deze ter beschikking te houden van de gerechtelijke overheden, in bewaring genomen onder afgifte van een bewijs van ontvangst. De gedetineerde wordt schriftelijk in kennis gesteld van de reden van de niet-bezorging.

De gedetineerde geeft zijn brieven voor verzending onder gesloten omslag af. De te verzenden brief dient de naam van de afzender op de keerzijde te vermelden. De gedetineerde draagt zorg voor voldoende frankering. De te verzenden brieven kunnen worden geopend indien er geïndividualiseerde aanwijzingen bestaan dat controle of lectuur van de brieven noodzakelijk is voor de handhaving van de orde of de veiligheid.

De brieven die de gedetineerde voor verzending aanbiedt en die om redenen van orde of veiligheid niet verzonden worden, worden aan de gedetineerde terugbezorgd, tenzij er redenen zijn om deze ter beschikking te houden van de gerechtelijke overheden. De gedetineerde wordt schriftelijk in kennis gesteld van de reden van de niet-verzending.

Deze mogelijkheid van controle geldt niet voor zover de briefwisseling gericht is aan of afkomstig is van overheden en instanties waarmee zonder controle briefwisseling gevoerd kan worden, zoals bv. advocaat, de minister, rechterlijke overheden. Indien de post gericht is aan een dergelijke instantie, dient dit duidelijk op de omslag te worden vermeld.

Een gedetineerde, die een brief wenst te versturen, dient deze 's morgens in de postbus, die zich bevindt in de nabijheid van het bureel van de KO, te deponeren. Dagelijks wordt deze brievenbus gelicht om 7u30.

Een gedetineerde in afzondering geeft deze brief 's morgens bij de opening van de cellen aan de sectiebeambte.

Een gedetineerde mag ook onder gesloten omslag een brief meegeven met zijn bezoek. Hij vraagt dit aan met een rapportbriefje.

Bezoekers kunnen ook brieven bezorgen. Deze brieven worden aan de poort afgegeven en uiterlijk de dag nadien aan de gedetineerde bezorgd.

Nadere regelgeving:

- Artikel 54, 55, 56, 57 van de basiswet
- Artikel 20 van de wet betreffende de voorlopige hechtenis

Artikel 12, 13, 14 van het koninklijk besluit van 8 april 2011 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding en uitvoering van verscheidene bepalingen van de titels III en V van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden.

2. Bezoek

a) Algemene bezoekenregeling

• Bezoekuren

Behoudens de door de wet bepaalde uitzonderingen hebben verdachten het recht om dagelijks bezoek te ontvangen.

De overige gedetineerden hebben, behoudens de door de wet bepaalde uitzonderingen, recht op minimum drie bezoeken per week, gespreid over drie dagen, waarvan op zijn minst een dag in het weekend en de woensdagnamiddag.

De duur van een bezoek is minimum één uur.

De bezoeken vermeld in punt c (ongestoord bezoek) zijn begrepen in deze quota van zeven of drie bezoeken per week, tenzij anders bepaald onder punt c.

Uurregeling

Maandag, dinsdag en donderdag

van 09.00 u tot 10.15 u

van 10.30 u tot 11.45 u

Woensdag

van 09.00 u tot 10.15 u

van 10.30 u tot 11.45 u

van 13.15 u tot 15.15 u

Zaterdag

van 08.45 u tot 10.30 u

van 10.45 u tot 12.30 u

van 13.15 u tot 15.00 u

van 15.15 u tot 17.00 u

Zon - en feestdagen

van 08.45 u tot 10.30 u

van 10.45 u tot 12.30 u

Vrijdag

geen bezoek, tenzij een wettelijke feestdag op een vrijdag valt.

Opmerkingen

De gedetineerde heeft recht op maximum 1 bezoek per dag behoudens uitzonderingen bepaald door de directie. Zo mogen gewoon bezoek en ongestoord bezoek op eenzelfde dag plaatsvinden.

Bezoekers kunnen zich ook aanmelden nadat het bezoek reeds gestart is; 30 minuten vóór het einde van het bezoek is dit evenwel niet meer toegestaan.

- **Toegelaten bezoekers**

- **Bloed- en aanverwanten in de rechte lijn, de voogd, de echtgenoot, de wettelijk of feitelijk samenwonende partner, de broers, zusters, ooms en tantes** worden tot het bezoek toegelaten nadat ze hun hoedanigheid bewezen hebben.

Het bewijs van de hoedanigheid van verwant wordt geleverd aan de hand van officiële documenten (bv. trouwboekje, attest van gezinssamenstelling, ...).

Het bezoek van deze personen kan enkel voorlopig ontzegd worden wanneer er geïndividualiseerde aanwijzingen bestaan dat het bezoek de handhaving van de orde of de veiligheid ernstig in gevaar kan brengen en wanneer het bezoek achter glas ontoereikend is om dit gevaar af te wenden. Het is aan de gedetineerde om de bezoeker in te lichten van de voorlopige ontzegging. Indien de bezoeker een schriftelijke beslissing wenst te ontvangen, dient hij hiertoe een verzoek te richten aan de gevangenisdirectie.

Bij een eerste bezoek in de gevangenis dient dit bewijs van hoedanigheid te worden geleverd wanneer deze bezoeker zich voor bezoek aanmeldt.

- **De andere bezoekers** (bv. een vriend, de niet- samenwonende partner, de kinderen van de partner, ...) worden tot het bezoek toegelaten na beslissing van de directeur. De toelating tot het bezoek kan enkel geweigerd worden wanneer ze geen gerechtvaardigd belang hebben of wanneer er geïndividualiseerde aanwijzingen bestaan dat het bezoek de handhaving van de orde of de veiligheid in gevaar kan brengen.

De door de directie gegeven bezoektoelating is geldig in de daaropvolgende gevangnissen waar de gedetineerde verblijft, tenzij de directeur beslist dat er individuele aanwijzingen zijn waaruit blijkt dat het bezoek de handhaving van de orde of de veiligheid in gevaar kan brengen.

De directeur neemt zijn beslissing binnen twee weken na de aanvraag en informeert de gedetineerde. Het is aan de gedetineerde om de bezoeker in te lichten van de weigering. Indien de bezoeker een schriftelijke beslissing wenst te ontvangen, dient hij hiertoe een verzoek te richten aan de gevangenisdirectie.

De gedetineerde dient dit bezoek op voorhand via een rapportbriefje aan de directie aan te vragen.

In geval van **weigering** of **voorlopige ontzegging** kan de gedetineerde drie maanden na de beslissing van de directeur een nieuw verzoek indienen.

- Het **bezoek aan tafel** is de algemene regel, behoudens de door de wet of de reglementering bepaalde uitzonderingen.

De directeur kan beslissen dat het **bezoek achter glas** plaatsvindt in de volgende gevallen:

- wanneer er ernstige redenen bestaan dat er zich tijdens het bezoek incidenten kunnen voordoen die de orde of de veiligheid in het gedrang kunnen brengen;
- op verzoek van de bezoeker;
- op verzoek van de gedetineerde;
- als de bezoeker of de gedetineerde eerder de bezoeksregeling niet heeft nageleefd en er redenen bestaan om aan te nemen dat deze inbreuk op de bezoeksregeling zich kan herhalen.

• Algemene regels

- De gedetineerde heeft het recht om op ieder ogenblik het bezoek te weigeren.
- Indien de gedetineerde of de bezoeker de hier bepaalde regels niet naleeft, kan het bezoek voortijdig beëindigd worden.
- De directeur kan met het oog op de handhaving van de orde of de veiligheid het aantal personen dat tegelijkertijd tot de gedetineerde wordt toegelaten, beperken.
- Behoudens andersluidende beslissing van de directeur worden de minderjarigen jonger dan 16 jaar vergezeld van een volwassene.
- Minderjarigen die op bezoek komen bij een gedetineerde die niet het ouderlijk gezag uitoefent en die niet vergezeld zijn van een persoon die het ouderlijk gezag uitoefent, dienen in het bezit te zijn van een toelating van een persoon die het ouderlijk gezag uitoefent. De toelatingsbrief dient een kopie van de identiteitskaart van deze persoon te bevatten.
- De bezoeker mag uitsluitend in het bezit zijn van volgende voorwerpen:
  - voorwerpen waarvoor de directie de toelating gegeven heeft;
  - de sleutel van het opbergkastje;
  - jetons, kleingeld of enig ander betaalmiddel om een drankje of snoepgoed te kopen in de bezoekszaal;
  - geneesmiddelen, na voorlegging van een recent medisch attest waaruit blijkt dat de bezoeker deze steeds bij zich dient te dragen;
  - bij aanwezigheid van een zuigeling, het noodzakelijke voor het voeden en het verschonen (maximum drie vervangingsluiers) van de baby.
- *Er worden maximum drie personen per bezoek toegelaten. Kinderen tot 12 jaar worden niet meegeteld.*
- *Enkel 15 en 30 minuten vóór het einde van het bezoek mogen gedetineerden voor wie het bezoek reeds beëindigd is in groep de bezoekszaal verlaten.*

• Gedragsregels voor de bezoekers

- De bezoeker dient de richtlijnen van het personeel op te volgen.
- De bezoeker dient zich rechtstreeks naar de bezoekszaal of de wachtzaal te begeven.
- De bezoeker moet rechtstreeks naar de tafel gaan die is aangeduid.
- De badge en het gelaat van de bezoeker moeten steeds zichtbaar zijn.
- De bezoeker moet fatsoenlijke kledij dragen (schoenen, geen naakt bovenlichaam, ...)

- De bezoeker mag geen voorwerpen overhandigen aan een andere bezoeker of aan een gedetineerde, tenzij met uitdrukkelijke toestemming van het personeelslid dat met het toezicht belast is.
- De bezoeker moet zich correct gedragen en mag de orde of de veiligheid⁸ tijdens het bezoek niet in het gedrang brengen. Hij moet blijk geven van respect tegenover de gedetineerden en de andere bezoekers.

• **Gedragsregels voor de gedetineerden**

- De gedetineerde dient de richtlijnen van het personeel op te volgen.
- De gedetineerde dient zich rechtstreeks naar de bezoekszaal te begeven.
- De gedetineerde moet rechtstreeks naar de tafel gaan die is aangeduid.
- De gedetineerde moet zich correct gedragen en mag de orde of de veiligheid⁹ tijdens het bezoek niet in het gedrang brengen. Hij moet blijk geven van respect tegenover de andere gedetineerden en de bezoekers.

- Bij het einde van het bezoek dienen de gedetineerden de dienbladen terug te brengen naar de bar en de tafels af te ruimen. Er mag niets op de tafels blijven liggen, ook kledij mag niet blijven liggen.

- Het tijdens het bezoek inkijken van documenten, foto's en dergelijke kan enkel mits toestemming van de directie of een KO.

- Wanneer de gedetineerde zich naar het bezoek begeeft, mag hij niets meenemen tenzij jetons en zakdoeken. Evenmin mag hij iets meebrengen van het bezoek.

Voor regels omtrent kledij wordt verwezen naar het onderdeel "kledij" (IV.5).

b) Ouder-kind bezoek

Wekelijks zijn er vier momenten waarop naast de gewone bezoekszaal ook de kindvriendelijke bezoekszaal toegankelijk is. Iedereen, die op dat moment bezoek ontvangt van personen, die vergezeld zijn van minderjarige kinderen kunnen bij de inschrijving van het bezoek bij de portier vragen van de kindvriendelijke bezoekszaal gebruik te maken. Bezoek in de kindvriendelijke bezoekszaal moet niet vooraf aangevraagd worden.

Uurregeling:

*Woensdag
13.15 u tot 15.15 u*

*Zaterdag
10.45 u tot 12.30 u*

13.15 u tot 15.00 u

*Zondag
10.45 u tot 12.30 u*

Bijzonderheden:

⁸ Worden o.a. geacht de orde of de veiligheid in het gedrang te brengen: vechtpartijen, beledigingen, gedrag dat in strijd is met de goede zeden, beschadiging van het materiaal, zich richten tot andere bezoekers of gedetineerden, de kinderen in de bezoekszaal laten rondlopen (behalve indien er een specifieke activiteit of een ruimte om te spelen is).

⁹ Idem

- Een verjaardags- of communiefeest kan iedere zondag plaatsvinden. De gedetineerde richt hiervoor een aanvraag tot de verantwoordelijke van de sport- en ontspanningsdienst.

- Minstens twee keer per jaar is er op een zondagnamiddag een grote extra kinderactiviteit: Vaderdag en sinterklaasfeest. Deze activiteiten, waarvoor een inschrijving verplicht is (inschrijvingsformulieren worden op cel bedeed), worden tijdig aangekondigd. Enkel gedetineerden met eigen kinderen of kinderen van de partner mogen hieraan deelnemen.

c) Ongestoord bezoek

Behoudens de door de wet voorziene uitzonderingen heeft iedere gedetineerde minstens eenmaal per maand recht op ongestoord bezoek onder de hierna bepaalde voorwaarden.

De gedetineerde kan na één maand detentie een verzoek tot ongestoord bezoek met zijn bloed- en aanverwanten in de rechte lijn, zijn voogd, zijn echtgenoot, zijn wettelijk of feitelijk samenwonende partner, zijn broers, zusters, ooms en tantes indienen.

De gedetineerde kan na één maand detentie een verzoek tot ongestoord bezoek indienen met een andere persoon die gedurende minstens 6 maanden belangstelling heeft getoond die toelaat te geloven in de oprechtheid van de relatie met de gedetineerde.

De directeur kan het ongestoord bezoek tijdelijk weigeren :

1° wanneer er geïndividualiseerde aanwijzingen bestaan dat het bezoek de orde of de veiligheid in gevaar kan brengen;

2° wanneer de bezoeker of de gedetineerde eerder de bezoekerregeling niet heeft nageleefd en er redenen bestaan om aan te nemen dat deze inbreuk op de bezoekerregeling zich kan herhalen;

3° wanneer de gedetineerde of de bezoeker niet-toegelaten voorwerpen in de gevangenis heeft binnengebracht en er redenen bestaan om aan te nemen dat dit zich kan herhalen;

4° wanneer de persoonlijkheid van de gedetineerde een contra-indicatie vormt voor de toekenning van ongestoord bezoek.

De gedetineerde en de bezoekers die ongestoord bezoek wensen dienen een schriftelijke aanvraag in bij de directeur.

De directeur beslist binnen een maand na ontvangst van de aanvragen van de gedetineerde en de bezoekers en informeert de gedetineerde. Het is aan de gedetineerde om de bezoeker in te lichten van een weigeringsbeslissing. Indien de bezoeker een schriftelijke beslissing wenst te ontvangen, dient hij hiertoe een verzoek te richten aan de gevangenisdirectie.

Wanneer het ongestoord bezoek wordt geweigerd, kan een nieuwe aanvraag worden ingediend na drie maanden, te rekenen vanaf de beslissing tot weigering.

De gedetineerde en de bezoekers mogen in het lokaal dat voorbehouden is voor het ongestoord bezoek geen enkel voorwerp binnenbrengen, behoudens andersluidende beslissing van de directeur.

Zij zijn, bij het einde van het ongestoord bezoek, belast met het terug op orde stellen van het lokaal.

Uurregeling

De volgende uurregeling is dagelijks van toepassing:

09.15 u tot 11.15 u

12.45 u tot 14.45 u

16.15 u tot 18.15 u

19 u tot 21u

Aantal en tijdsduur

De duur van het ongestoord bezoek werd bepaald op twee uren. Men heeft de mogelijkheid om vier keer per maand gebruik te maken van het ongestoord bezoek, waarvan maximaal drie keer ongestoord bezoek tijdens het weekend.

Aanvraagprocedure

Indien men kandidaat is voor het ongestoord bezoek dient men, samen met de bezoeker(st)er, een schriftelijke aanvraag te richten tot de directeur. Wanneer de directeur toelating heeft gegeven tot ongestoord bezoek, dient de gedetineerde of zijn bezoeker(st)er schriftelijk een bezoekmoment aan te vragen, zodat dit bezoek kan gereserveerd worden.

Nadere regelgeving:

- Artikel 58, 59, 60, 61, 62, 63 van de basiswet
- Artikel 15, 16, 17, 18, 19 van het koninklijk besluit van 8 april 2011 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding en uitvoering van verscheidene bepalingen van de titels III en V van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden.

3. Telefoon

De gedetineerde heeft, behoudens de door of krachtens de wet bepaalde uitzonderingen, het recht om op zijn kosten dagelijks te telefoneren, zowel naar vaste lijnen als naar GSM-nummers.

De gedetineerde ontvangt een persoonlijke telefooncode. Het is verboden om te telefoneren met een telefooncode die aan een andere gedetineerde toebehoort.

De directeur kan de gedetineerde het recht om te telefoneren geheel of gedeeltelijk ontzeggen wanneer er geïndividualiseerde aanwijzingen bestaan dat het telefoongesprek de handhaving van de orde of de veiligheid kan bedreigen.

De telefoongesprekken met de advocaat, met de consulaire en diplomatieke ambtenaren (zie punt 4 en 5) en de federale ombudsman staan los van de dagelijkse toegelaten telefoongesprekken.

Uurregeling:

Werkdagen

07.10 u tot 11.45 u

14.10 u tot 15.15 u

15.40 u tot 16.55 u

18.10 u tot 20.10 u

Zaterdag, zon- en feestdagen

07.10 u tot 11.45 u

12.55 u tot 13.55 u

14.10 u tot 16.55 u

18.10 u tot 20.10 u

Het telefoneren is beperkt tot 10 minuten per telefoongesprek. Als er geen wachtenden zijn, kan de gedetineerde langer bellen.

Na 18.10u mag men slechts één maal bellen. Op andere tijdstippen is het aantal gesprekken niet beperkt.

Wanneer een nieuwe gedetineerde toekomt in de inrichting ontvangt hij een gebruikersaccount en een toegangscode. Een nieuwe code moet aangevraagd worden met een rapportbriefje; een wachtperiode van 10 dagen is voorzien.

Wanneer de gedetineerde wenst te bellen, vraagt hij via de wekelijkse kantine belwaarde (per schijf van €5,00) aan.

Een nieuw aangekomen gedetineerde krijgt de kans om met een speciaal telefoonbriefje onmiddellijk over belwaarde te kunnen beschikken.

Gedetineerden in het tussenregime krijgen op sectie tweemaal per dag de gelegenheid te telefoneren, waarvan één gesprek tussen 18 en 20u. De duur van elk gesprek is beperkt tot 10 minuten.

Voor een vlot verloop wordt op het moment van de etensbedeling doorgegeven wanneer men wil telefoneren, zodat een schema kan opgemaakt worden. De telefoons gebeuren op de eigen sectie. Voor gedetineerden die op vleugel A1 verblijven, is dit op A1 zelf. Voor de gedetineerden in het tussenregime die op vleugel A3 verblijven wordt een aparte telefooncabine voorzien.

Nadere regelgeving:

- Artikel 64 en 65 van de basiswet
- Artikel 20, 21, 22, 23, 24, 25 van het koninklijk besluit van 8 april 2011 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding en uitvoering van verscheidene bepalingen van de titels III en V van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden.

4. Contacten met de advocaat

a) Briefwisseling

De gedetineerde heeft het recht om een onbeperkt aantal brieven te ontvangen van en te zenden naar zijn advocaat.

De briefwisseling tussen de gedetineerde en zijn advocaat is niet onderworpen aan controle. Hiervoor dient wel de hoedanigheid en het beroepsadres van de advocaat en de identiteit van de gedetineerde op de omslag te worden vermeld.

b) Bezoek

Advocaten mogen in de gevangenis de gedetineerden die op hen een beroep doen of waarvan zij de belangen behartigen dagelijks bezoeken. Zij hebben dagelijks tussen 7u00 en 20u30 toegang tot de gevangenis. De consultatie zal om 21u00 worden beëindigd.

Tijdens het gesprek van de advocaat met de gedetineerde wordt uitsluitend visueel toezicht uitgeoefend.

c) Telefoon

De gedetineerde heeft, behoudens wettelijke bepaalde uitzonderingen, het recht om op zijn kosten dagelijks tussen 8u00 en 20u30 te telefoneren met zijn advocaat. De duur van het telefoongesprek met de advocaat kan beperkt worden tot vijftien minuten indien de beschikbaarheid van de in de gevangenis aanwezige telefoontoestellen niet toelaat om meer tijd toe te kennen.

Telefoneren met zijn advocaat moet een gedetineerde enkel aanvragen wanneer hij buiten de algemeen voorziene telefoonuren wenst te bellen. Hij dient hiervoor een rapportbriefje te richten tot de directie met vermelding van de naam en het telefoonnummer van de advocaat.

Nadere regelgeving:

- Artikel 66, 67 en 68 van de basiswet
- Artikel 26 en 27 van het koninklijk besluit van 8 april 2011 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding en uitvoering van verscheidene bepalingen van de titels III en V van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden.

5. Contacten met de consulaire en diplomatieke ambtenaren

De gedetineerden van vreemde nationaliteit mogen, indien zij dit wensen, in verbinding treden met de consulaire en diplomatieke ambtenaren van hun land.

a) Briefwisseling

De gedetineerde heeft het recht om een onbeperkt aantal brieven te ontvangen van en te zenden naar een consulaire of diplomatieke ambtenaar.

De briefwisseling tussen de gedetineerde en deze ambtenaar is niet onderworpen aan controle. Hiervoor dient wel de hoedanigheid en het beroepsadres van de consulaire of diplomatieke ambtenaar en de identiteit van de gedetineerde op de omslag te worden vermeld.

b) Bezoek

De consulaire of diplomatieke ambtenaren mogen de gedetineerden dagelijks bezoeken tussen 7u00 en 20u30. De consultatie zal om 21u00 worden beëindigd.

Tijdens het gesprek van de consulaire of diplomatieke ambtenaar met de gedetineerde wordt uitsluitend visueel toezicht uitgeoefend.

c) Telefoon

De gedetineerde heeft, behoudens wettelijk bepaalde uitzonderingen, het recht om op zijn kosten dagelijks tussen 8u00 en 20u30 te telefoneren met zijn diplomatieke of consulaire instantie. De duur van het telefoongesprek met de diplomatieke of consulaire ambtenaar kan beperkt worden tot vijftien minuten indien de beschikbaarheid van de in de gevangenis aanwezige telefoontoestellen niet toelaat om meer tijd toe te kennen.

Telefoneren met een consulaire of diplomatieke instantie moet een gedetineerde enkel aanvragen wanneer hij buiten de algemeen voorziene telefoonuren wenst te bellen. Hij dient hiervoor een rapportbriefje te richten tot de directie met vermelding van het telefoonnummer.

Nadere regelgeving:

- Artikel 69 van de basiswet
- Artikel 28, 29 van het koninklijk besluit van 8 april 2011 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding en uitvoering van verscheidene bepalingen van de titels III en V van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden.

6. Contacten met de media

Op schriftelijke contacten met de media zijn de regels betreffende de briefwisseling van toepassing.

Voor elk ander contact met een vertegenwoordiger van de media is een toelating van de minister vereist.

De gedetineerde dient hiervoor schriftelijk een aanvraag in bij de directie.

Nadere regelgeving:

- Artikel 70 basiswet

7. Specifieke bepalingen voor verdachten

Wanneer dit in het kader van het onderzoek noodzakelijk is, kan de onderzoeksrechter het vrije verkeer met andere personen dan de advocaat verbieden. Dit verbod geldt voor ten hoogste drie dagen na het eerste verhoor.

Daarnaast kan de onderzoeksrechter bij gemotiveerde beschikking:

- verdachten scheiden van andere verdachten;
- het bezoek, de briefwisseling of telefonische contacten verbieden met individueel vermelde personen.

Nadere regelgeving:

- Artikel 20 van de wet betreffende de voorlopige hechtenis

VII. GODSDIENST EN LEVENSBESCHOUWING

De gedetineerde heeft, behoudens wettelijk bepaalde uitzonderingen, het recht om een erkende godsdienst of een levensbeschouwing individueel en in gemeenschap met anderen te beleven en te belijden, mits in achtneming van de rechten van anderen.

De gedetineerde kan zonder beperkingen naar eigen keuze deelnemen aan de uitoefening van de erkende erediensten en aan de daarmee samenhangende gemeenschappelijke activiteiten, evenals aan de bijeenkomsten en activiteiten die georganiseerd worden door de morele consultants.

Wanneer hij aan één van deze activiteiten wenst deel te nemen, brengt hij hiervan de vertegenwoordiger van de erkende godsdienst of levensbeschouwing op de hoogte.

De gedetineerde heeft het recht om met de vertegenwoordiger van een erkende godsdienst of levensbeschouwing niet aan toezicht onderworpen briefwisseling te voeren binnen de gevangenis.

De deelname aan de erediensten dient niet vooraf aangevraagd te worden. Vooraan in vleugel E zijn onder het opschrift 'Geestelijke verzorging' brievenbussen aangebracht. De gedetineerde kan een gesprek met een geestelijke verzorger aanvragen door een rapportbriefje te deponeren in hun respectievelijke brievenbussen.

Nadere regelgeving:

- Artikel 71, 72, § 1, 73, 74, §§ 1, 2, 3 en 4 van de basiswet
- Koninklijk besluit van 25 oktober 2005 houdende vaststelling van het kader van de aalmoezeniers en de islamconsultanten van de erkende erediensten en van de moreel consultants van de Centrale Vrijzinnige raad der niet confessionele levensbeschouwing bij de Strafinrichtingen, zomede tot vaststelling van hun weddeschalen.

VIII. VRIJETIJSBESTEDING

---

1. Kranten, tijdschriften, tv- en radioprogramma's

- De gedetineerde heeft het recht door bemiddeling van de gevangenis, voor eigen rekening, kranten, tijdschriften en andere publicaties te ontvangen waarvan de verspreiding niet wettelijk of bij rechterlijke beslissing verboden is.

De gedetineerde kan zich abonneren op kranten, tijdschriften en weekbladen. De meest aangewezen weg om zich te abonneren is de volgende:

De gedetineerde richt zijn vraag met een rapportbriefje aan de bibliothecaris. Abonnementen worden genomen voor 3, 6, 9 of 12 maanden. Enkele weken vóór het einde van een kwartaal wordt men een briefje overhandigd om zich eventueel te (her)abonneren.

De gedetineerde kan ook een persoonlijk abonnement nemen bij een uitgeverij. Ook andere, met de post toegestuurde, kranten en tijdschriften zijn toegestaan.

- Aan de gedetineerde wordt de mogelijkheid gegeven om via de bibliotheek een keuze van lectuur te maken uit een voldoende groot aanbod.

Toegang tot de bibliotheek

De bibliotheek is toegankelijk voor alle veroordeelden die kunnen genieten van het opendeurregime. Wanneer men echter in afzondering zit (na tuchtsanctie, individuele bijzondere veiligheidsmaatregel of individueel bijzonder veiligheidsregime), kan men enkel boeken, CD's CD-roms en/of DVD's aanvragen via een rapportbriefje gericht aan de bibliothecaris.

Algemene werking van de bibliotheek

Alle boeken, waarover de bibliotheek beschikt, kunnen gratis worden ontleend voor een termijn van vier weken. Verlenging is mogelijk op voorwaarde dat de gedetineerde de boeken of strips ook meebrengt naar de bibliotheek om te verlengen. Er zijn in de bibliotheek ook een aantal materialen (lijst beschikbaar in de bibliotheek) die niet kunnen ontleend worden.

De catalogus van de boeken kan men consulteren via de gebruikerscomputers.

Per persoon kunnen twee cd's ontleend worden voor een periode van 10 dagen, één dvd voor 4 dagen en één cd-rom voor 10 dagen. Alle cd-roms kunnen ook - na afspraak met de bibliothecaris - geconsulteerd worden op één van de vier computers die de bibliotheek ter beschikking stelt van de gedetineerden.

Lijsten van de voorhanden zijnde cd's, cd-roms en dvd's kunnen geconsulteerd worden via de gebruikerscomputers.

Wanneer de gedetineerde lectuur, cd's, cd-roms en/of dvd's zoekt die in de interne bibliotheek niet te vinden zijn, richt hij zich tot de bibliothecaris. De bibliothecaris zal het nodige doen om de gewenste items aan te vragen in een andere bibliotheek (via IBL - interbibliothecair leenverkeer). Ook via IBL is iedere ontlending kosteloos.

De catalogi van de andere bibliotheken kan de gedetineerde eveneens consulteren via de gebruikerscomputers van de interne bibliotheek.

- De directeur kan een gedetineerde alleen de kennisgeving van bepaalde publicaties of gedeelten van publicaties ontzeggen, wanneer dit voor de handhaving van de orde of de veiligheid volstrekt noodzakelijk is.
- De gedetineerde heeft, voor zover hij over een radio of een televisie beschikt, het recht om de radio- en televisieprogramma's te volgen, op voorwaarde dat hij, in het bijzonder 's nachts, de andere gedetineerden niet stoort.

Nadere regelgeving:

- Artikel 77 van de basiswet

2. Wandeling

De gedetineerde heeft het recht op één dagelijkse wandeling of een andere recreatieve activiteit van minstens één uur in de buitenlucht.

De wandeling is gemeenschappelijk, behoudens de door de wet bepaalde uitzonderingen.

Van maandag tot vrijdag heeft de wandeling plaats van 15.40 u tot 16.55 u. Op zaterdag, zon- en feestdagen van 09.15 u tot 11.45 u (tijdens het winterseizoen – 15/11 >>> 15/02 – vanaf 10.00 u) en van 12.55 u tot 13.55 u. In de zomerperiode kan de wandeling worden uitgebreid ('s avonds van 18.10 u tot 20.20 u en tijdens de weekends van 14.10 u tot 16.55 u).

Opgelet:

Tijdens de dagelijkse wandeling (op werkdagen van 15.40u tot 16.55u, op zaterdag, zon- en feestdagen van 12.55u tot 13.55u) is een tussentijds vertrek of terugkeer niet mogelijk. Een laattijdig vertrek is enkel mogelijk voor wie bij het begin van de wandeling nog niet in de vleugel is omdat hij gevraagd werd voor directie, PSD ... Ook wanneer de gedetineerde in de loop van de wandeling of sport gevraagd wordt voor directie, PSD ... kan hij na afloop terugkeren naar de wandeling of sport.

Wanneer de wandeling of de sport minstens twee uur bedraagt, wordt op bepaalde tijdstippen gedurende vijftien minuten de mogelijkheid geboden naar de wandeling te gaan of terug te keren naar de vleugel.

Wat meegenomen mag worden naar de wandeling of sport blijft beperkt tot een handdoek, rookgerief, jetons, een boek, een gezelschapsspel, een sportmat, drank en snoep (wat ook in de automaten kan bekomen worden).

Nadere regelgeving:

- Artikel 79, § 1 van de basiswet

3. Sport

De gedetineerde heeft recht op lichamelijke oefeningen en sport gedurende ten minste twee uren in de week.

Algemeen

De sportkoer is dagelijks toegankelijk: op werkdagen tussen 15.40 en 16.55u en de zaterdag, zon- en feestdagen van 9.15 tot 11.45u (tijdens het winterseizoen - 15/11>>>15/02- vanaf 10u.)

Sportmogelijkheden

Balsporten

Op de sportkoer kan in de eerste plaats aan volleybal en minivoetbal gedaan worden.

De oefeningen vinden doorgaans plaats op de uren van de gewone wandelingen.

Op zon- en feestdagen worden er tijdens het zomerseizoen volleybalwedstrijden gespeeld tegen ploegen van buiten, terwijl op donderdagavond minivoetbalwedstrijden plaatsgrijpen.

Turnen en lopen

Op de sportkoer kan er ook worden geturnd en gelopen. De oefeningen hebben meestal plaats op de uren van de wandelingen.

Conditie- en cardio-vasculairetraining

In de twee sportzalen kan de gedetineerde respectievelijk aan conditie- (powertraining) en cardio-vasculairetraining doen.

Deze trainingen vinden plaats in verschillende groepen op vastgestelde tijdstippen.

Het aantal deelnemers tot bepaalde sportactiviteiten is beperkt (vooral bij conditie- en cardio-vasculairetraining), zodat de gedetineerde op een wachtlijst kan geplaatst worden.

Degenen die aan sport wensen te doen, richten een aanvraag tot de sportdienst.

Nadere regelgeving:

- Artikel 79, § 1 van de basiswet

4. Activiteiten op cel

De gedetineerde kan een niet-winstgevende activiteit van intellectuele of artistieke aard uitoefenen.

De toestemming van de directeur is vereist wanneer de intellectuele of artistieke activiteit een impact heeft op de werking van de gevangenis.

Deze activiteit kan door de directeur geweigerd worden wanneer:

- de activiteit gevaar oplevert voor de orde of de veiligheid of;
- de activiteit aangewend wordt voor illegale doeleinden of;
- de controle die vereist is om de orde of de veiligheid te waarborgen een onredelijk grote arbeidsbelasting voor de administratie met zich meebrengt.

De gedetineerde dient een schriftelijke aanvraag in te dienen bij de directie.

Nadere regelgeving:

- Artikel 80 van de basiswet

5. Andere activiteiten

De gedetineerde heeft het recht om deel te nemen aan gemeenschappelijke ontspanningsactiviteiten, behoudens de door of krachtens de wet bepaalde uitzonderingen.

- Dagelijks worden voor gedetineerden in het opendeurregime uren voorzien voor gemeenschappelijke ontspanningsactiviteiten in de zogenaamde speelzalen (per vleugel).

Naast praten en het spelen van gezelschapsspelen kan de gedetineerde er ook aan darts, tafeltennis, tafelvoetbal en biljarten doen. Wedstrijden worden georganiseerd, ook tegen externe ploegen. Inschrijvingsformulieren om deel te nemen aan interne wedstrijden worden op cel bezorgd en dienen ingevuld afgegeven te worden. Voor wedstrijden tegen externe ploegen is het de verantwoordelijke van de sport- en ontspanningsdienst die de ploegen samenstelt uit degenen die zich kandidaat hebben gesteld bij de sportdienst.

- De inrichting heeft een aantal muziekgroepen, bestaande uit gedetineerden. Elke gedetineerde kan zich steeds kandidaat stellen door een schrijven te richten aan de directie.

- De inrichting heeft ook een eigen Nederlandstalige toneelgroep. Aanvragen om in de toneelgroep te worden opgenomen dienen aan de directie worden gericht.

- Bijzondere ontspanningsactiviteiten

Daarnaast worden meermaals per jaar door personen en groepen van buiten shows, optredens en toneelvoorstellingen verzorgd.

Van al deze activiteiten wordt de gedetineerde tijdig verwittigd. Hij dient zich hiervoor in te schrijven door het inschrijvingsformulier, dat op cel bedeed wordt, af te geven.

Nadere regelgeving:

- Artikel 79, § 2 van de basiswet

IX. VORMINGSACTIVITEITEN

Iedere veroordeelde die dit wenst, heeft het recht om een opleiding aan te vatten of af te maken, zich om te scholen of zich bij te scholen, rekening houdend met het in de gevangenis beschikbare aanbod. Deze opleiding vindt plaats in, buiten of vanuit de gevangenis, overeenkomstig de strafuitvoeringsmodaliteiten die op hem van toepassing zijn.

Verdachten hebben, behoudens de door de wet bepaalde uitzonderingen, hetzelfde recht voor zover de duur van de detentie het mogelijk maakt en deze activiteit het verlaten van de inrichting niet impliceert.

Overeenkomstig de in de reglementering bepaalde voorwaarden kan een premie worden toegekend aan gedetineerden die een opleiding volgen.

Korte tijd vóór de start van het vormingsseizoen (van september tot juni) wordt een brochure verspreid waarin het jaarprogramma wordt toegelicht. Voor elk educatief initiatief wordt nog een apart inschrijvingsformulier op cel rondgedeeld. Ook het infokanaal kondigt tijdig alle activiteiten aan.

Nadere regelgeving:

- Artikel 76 en 78 van de basiswet
- Ministeriële omzendbrief nr. 1773 van 21 februari 2005 betreffende aanmoedigingspremies voor studies door gedetineerden

X. HERSTELGERICHTE ACTIVITEITEN

De gedetineerde kan deelnemen aan de in de gevangenis aanwezige herstelgerichte activiteiten.

Er wordt een brochure verspreid waarin het programma van herstelgerichte activiteiten wordt toegelicht. Voor elke activiteit wordt nog een apart

inschrijvingsformulier op cel rondgedeeld. Ook het infokanaal kondigt tijdig alle activiteiten aan.

XI. OVERLEGORGAAN

---

1. Algemeen

In elke gevangenis worden één of meerdere overlegorganen opgericht.

Het overlegorgaan geeft aan de gedetineerden de mogelijkheid om inspraak te hebben in aangelegenheden van gemeenschappelijk belang (bv. aanbod van activiteiten, kantine,...).

Het overlegorgaan is enkel bevoegd om een *advies* te formuleren.

2. Samenstelling

Het overlegorgaan is samengesteld uit minimaal vier gedetineerden en een beperkt aantal personeelsleden. Het voorzitterschap wordt waargenomen door de directeur.

De vertegenwoordigers van de gedetineerden worden aangeduid bij verkiezing. Zij worden verkozen door de voltallige populatie van gedetineerden (of, wanneer er binnen de gevangenis meerdere overlegorganen zijn, door alle gedetineerden van de betrokken afdeling).

De directeur organiseert de verkiezingen.

Elke gedetineerde kan zich kandidaat stellen. Dit dient schriftelijk te gebeuren. Een gedetineerde die zich kandidaat stelde, kan door de directeur uitgesloten worden van de deelname aan de verkiezingen wanneer hij van oordeel is dat de gedetineerde een permanent gevaar voor de veiligheid vormt.

Er worden zowel effectieve als plaatsvervangende vertegenwoordigers gekozen. De aanduiding als vertegenwoordiger van de gedetineerden is geldig voor één jaar. Het mandaat kan één maal worden hernieuwd, op basis van een nieuwe kandidatuur en verkiezing.

3. Verlies van hoedanigheid van lid van het overlegorgaan

De directeur kan de hoedanigheid van lid van het overlegorgaan ontnemen aan de gedetineerde die:

- tot twee maal toe, zonder een geldige reden niet deelneemt aan een vergadering;
- met zijn gedrag de veiligheid van de inrichting ernstig in gevaar heeft gebracht;
- met zijn gedrag de orde of de veiligheid binnen het overlegorgaan heeft aangetast

4. Werkwijze

Het overlegorgaan vergadert minstens één maal per kwartaal op initiatief van de voorzitter. De directeur bepaalt de voorwaarden waaronder voorbereidende vergaderingen kunnen worden georganiseerd door de gedetineerden die lid zijn van het overlegorgaan.

De gedetineerden bezorgen de agendapunten en eventuele verzoeken om derden uit te nodigen, ten laatste tien dagen vóór de vergadering aan de directeur. Het is de directeur die beslist of er derden worden toegelaten tot de vergadering.

De directeur bepaalt de agendapunten die behandeld zullen worden en brengt deze ten laatste vijf dagen vóór de vergadering ter kennis van iedereen.

XII. ARBEID

---

1. In de gevangenis beschikbare arbeid

De gedetineerde heeft het recht om deel te nemen aan de in de gevangenis beschikbare arbeid.

De directeur staat in voor de toewijzing van de arbeid aan de gedetineerden die om arbeid verzocht hebben.

Arbeidsduur

De dagelijkse prestaties mogen niet meer bedragen dan 8 uur per dag.

Wanneer de arbeidsprestaties meer dan 6 uur bedragen, wordt een werkonderbreking van ten minste 30 minuten toegekend.

De gedetineerde heeft recht op de wekelijkse rustdagen (2 dagen per week).

De werkuren worden zo georganiseerd dat de gedetineerde dagelijks minimum één uur per dag in de buitenlucht kan wandelen en het bezoek kan ontvangen waarop hij recht heeft.

Onverminderd de mogelijkheid om via tuchtsanctie het verbod van deelname aan arbeid op te leggen, kan de tewerkstelling beëindigd worden door een beslissing van de directeur indien de gedetineerde niet beantwoordt aan de voor de arbeidspost gestelde vereisten of indien hij zonder geldige reden afwezig is.

2. Verrichten van andere arbeid

De gedetineerde mag op cel andere dan de in de gevangenis beschikbaar gestelde arbeid (vermeld in punt 1) verrichten, als zelfstandige of in dienstverband, indien de directeur hiervoor toelating geeft.

De directeur kan de toelating weigeren wanneer:

- de bedoelde arbeid gevaar oplevert voor de orde of de veiligheid
- de controle die nodig is om de orde of de veiligheid te waarborgen voor de administratie een onredelijke grote arbeidsbelasting met zich meebrengt.

De gedetineerde doet een schriftelijke aanvraag tot de directie.

XIII. GEZONDHEIDSZORG

---

1. Beroep op arts van de gevangenis

De gedetineerde heeft er in de loop van zijn detentietraject recht op dat de gezondheidszorg die hij vóór de opsluiting in de gevangenis genoot gelijkwaardig

wordt voortgezet. Hij wordt telkens hij erom verzoekt bij de aan de gevangenis verbonden arts gebracht tijdens de voor de raadpleging voorziene uren. De planning van de consultaties wordt beheerd door de medische dienst.

Consultatie huisarts

Elke werkdag wordt een spreekuur gehouden. Wanneer de gedetineerde een doktersconsultatie wenst, moet hij dit 's morgens vóór 7 uur aan de sectiebeambte melden.

Consultatie andere geneeskundige verzorging

Gedetineerden kunnen ook de tandarts, oogarts of podoloog aanvragen. Dit gebeurt via een rapportbriefje gericht aan de dokter. De dokter kan eveneens een gedetineerde doorverwijzen naar de kinesist.

2. Beroep op zelf gekozen arts

De gedetineerde die een beroep wenst te doen op een arts van zijn eigen keuze, dient door middel van een rapportbriefje een aanvraag in bij de directeur. Na akkoord van de directeur neemt de gedetineerde contact op met zijn arts.

Deze consultatie gebeurt op kosten van de gedetineerde.

Nadere regelgeving:

- Artikel 96 van het koninklijk besluit van 21 mei 1965 houdende algemeen reglement van de strafinrichtingen
- Ministeriële omzendbrief nr. 1495 van 16 oktober 1985 betreffende de vrije keuze van geneesheer- Art. 96 A.R.

XIV. SOCIALE HULP- EN DIENSTVERLENING

De gedetineerde heeft recht op het in de gevangenis aanwezige aanbod inzake sociale hulp- en dienstverlening.

Het concrete aanbod is terug te vinden zowel in de onthaalbrochure als in de infobrochure 'Hulp- en Dienstverlening'. In deze laatste brochure staat ook vermeld op welke manieren de gedetineerde met deze externe diensten contact kan krijgen. Beide brochures ontvangt elke gedetineerde bij aankomst in de inrichting. Ook op het infokanaal wordt eveneens concrete informatie verschaft over de werking van deze externe diensten.

Nadere regelgeving:

- Artikel 103 van de basiswet

XV. RECHTSHULPVERLENING EN JURIDISCHE BIJSTAND

De gedetineerde heeft recht op alle vormen van in de samenleving beschikbare rechtshulpverlening en juridische bijstand.

Juridisch spreekuur

Wanneer een gedetineerde een gesprek wenst met de juriste, moet hij een rapportbriefje invullen met "graag juridisch advies over ... (het onderwerp vermelden)", en dat in de daartoe bestemde brievenbus, vooraan vleugel E, deponeren.

Bureau voor Juridische Bijstand

De gedetineerde kan de tussenkomst van het Bureau voor Juridische Bijstand aanvragen via een rapportbriefje aan de griffie.

Nadere regelgeving:

- Artikel 104 van de basiswet
- Wet van 23 november 1998 betreffende de juridische bijstand

XVI. ORDE EN VEILIGHEID

---

1. Algemeen

De gedetineerde heeft de plicht er zorg voor te dragen dat hij door zijn gedrag ten opzichte van het personeel, medegedetineerden en andere personen de orde en de veiligheid niet in gevaar brengt of verstoort.

De gedetineerde moet de voorschriften van dit reglement die op hem van toepassing zijn eerbiedigen en de bevelen of instructies opvolgen van het personeel met betrekking tot de handhaving van de orde en de veiligheid en met betrekking tot de uitvoering van de reglementen, behoudens wanneer het hem door een beslissing van de directeur toegestaan wordt daarvan af te wijken.

Nadere regelgeving:

- Artikel 105 en 106 van de basiswet
- Ministeriële omzendbrief nr. 1792 van 11 januari 2007 (Basiswet - Titel VI: orde, veiligheid en gebruik van dwang)

2. Controlemaatregelen

Onderzoek aan de kledij – foullering op het lichaam – doorzoeken verblijfsruimte

Onderzoek aan de kledij: indien dit in het belang van de handhaving van de orde of de veiligheid noodzakelijk is, kan de gedetineerde aan zijn kledij onderzocht worden door het personeel.

Foullering op het lichaam: indien er individuele aanwijzingen bestaan dat het voormeld onderzoek aan de kledij niet volstaat om het beoogde doel te bereiken, kan de directeur bij afzonderlijke beslissing een foullering op het lichaam bevelen.

Deze individuele gemotiveerde beslissing dient uiterlijk binnen 24 uur, nadat de foullering heeft plaatsgevonden, schriftelijk bezorgd te worden aan de gedetineerde.

Doorzoeken verblijfsruimte: met het oog op de handhaving van de orde en de veiligheid wordt de verblijfsruimte van de gedetineerde geregeld doorzocht door het personeel.

Indien ter gelegenheid van voormelde controlemaatregelen verboden voorwerpen of substanties worden aangetroffen, kunnen deze in beslag genomen worden.

Afhankelijk van de aard van de voorwerpen worden deze voorwerpen of substanties:

- hetzij ten behoeve van de gedetineerde worden bewaard onder afgifte van een bewijs van een ontvangst;
- hetzij met zijn schriftelijke toestemming worden vernietigd;
- hetzij ter beschikking gehouden worden van de bevoegde overheden met het oog op de voorkoming of vaststelling van strafbare feiten.

Nadere regelgeving:

- Artikel 107, 108 en 109 basiswet
- Ministeriële omzendbrief nr. 1792 van 11 januari 2007 (Basiswet - Titel VI: orde, veiligheid en gebruik van dwang)
- Collectieve brief nr. 126 van 30 januari 2014 (Onderzoek aan de kledij – fouillering op het lichaam – onderzoek van de verblijfsruimte)

3. Veiligheidsmaatregelen

Belangrijke opmerking: een veiligheidsmaatregel is fundamenteel verschillend van een tuchtsanctie.

Een veiligheidsmaatregel wordt opgelegd om de orde (d.w.z. een menswaardig samenlevingsklimaat in de gevangenis) of de veiligheid (ontvluchtinggevaar, oproer, ...) te vrijwaren.

Een tuchtsanctie wordt daarentegen opgelegd indien een tuchtrechtelijke inbreuk gepleegd werd.

a) Bijzondere veiligheidsmaatregelen

Wanneer er ernstige aanwijzingen bestaan van een gevaar voor de orde of de veiligheid kan de directeur, na de gedetineerde te hebben gehoord, ten aanzien van een gedetineerde bijzondere veiligheidsmaatregelen nemen. Wanneer de situatie van gevaar geen enkel uitstel duldt, kunnen ook andere personeelsleden van de gevangenis voorlopig bijzondere veiligheidsmaatregelen opleggen, mits onmiddellijke kennisgeving ervan aan de directeur, die dan een beslissing neemt.

De bijzondere veiligheidsmaatregelen kunnen bestaan uit het ontnemen of onthouden van voorwerpen, de uitsluiting van deelname aan bepaalde gemeenschappelijke of individuele activiteiten, observatie; het verplicht verblijf in de toegewezen verblijfsruimte en de onderbrenging in een beveiligde cel. Deze maatregelen gelden voor een duur van maximum zeven dagen, die drie maal verlengd kan worden.

b) Plaatsing in een individueel bijzonder veiligheidsregime

Wanneer de gedetineerde een voortdurende bedreiging vormt voor de veiligheid en de controlemaatregelen en de bijzondere veiligheidsmaatregelen ontoereikend zijn, kan de gedetineerde in een individueel bijzonder veiligheidsregime worden geplaatst.

De beslissing om een gedetineerde onder een individueel bijzonder veiligheidsregime te plaatsen komt toe aan de directeur-generaal van de penitentiaire administratie. Zijn beslissing is gebaseerd op een gemotiveerd verslag van de gevangenisdirecteur die de gedetineerde heeft gehoord.

De gedetineerde die in een individueel bijzonder veiligheidsregime geplaatst wordt, kan worden uitgesloten van bepaalde activiteiten; de uitoefening van zijn rechten wordt beperkt of in het bijzonder gecontroleerd (bv. beperking bezoek, telefoon, controle briefwisseling). Dit regime geldt voor een maximale duur van twee maanden. Het kan onbeperkt hernieuwd worden indien de gedetineerde een voortdurende bedreiging voor de veiligheid blijft uitmaken.

Nadere regelgeving:

- Artikel 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117 en 118 van de basiswet
- Ministeriële omzendbrief nr. 1792 van 11 januari 2007 (Basiswet - Titel VI: orde, veiligheid en gebruik van dwang)

c) Maatregelen van rechtstreekse dwang

Met het oog op de handhaving van de orde of de veiligheid mag ten aanzien van de gedetineerde rechtstreekse en fysieke dwang gebruikt worden indien de orde of de veiligheid niet op een andere wijze kan worden verzekerd en voor de strikt daartoe noodzakelijke tijd.

Nadere regelgeving:

- Artikel 119 van de basiswet
- Ministeriële omzendbrief nr. 1792 van 11 januari 2007 (Basiswet - Titel VI: orde, veiligheid en gebruik van dwang)
- Ministeriële omzendbrief nr. 1810 van 19 november 2009 betreffende de dwangmiddelen en interventieuitrusting.

XVII. TUCHT

---

1. Algemeen

Binnen een sociale omgeving zijn normen en regels noodzakelijk om het voor iedereen werkbaar en leefbaar te maken. Wie de regels niet nakomt, moet daar op aangesproken worden en kan eventueel een rapport oplopen. Bij ernstige disciplinaire inbreuken is dit steeds het geval.

- Enkel de directeur mag een tuchtsanctie uitspreken.
- Het subsidiariteitsbeginsel: er wordt uitsluitend een beroep gedaan op het tuchtregime indien de andere mogelijkheden tot oplossing van het conflict ondoeltreffend zijn.
- De gedetineerde kan voor één en dezelfde tuchtrechtelijke inbreuk slechts één keer gestraft worden.

Nadere regelgeving:

- Artikel 122, 123, 124, 125, 126 en 127 van de basiswet

2. De inbreuken

De tuchtrechtelijke inbreuken worden volgens hun ernst ingedeeld in 2 categorieën.

a) Zijn tuchtrechtelijke inbreuken van de eerste categorie:

- 1°. de opzettelijke aantasting van de fysieke integriteit van personen, of de bedreiging daarmee;
- 2°. de opzettelijke aantasting van de psychische integriteit van personen, of de bedreiging daarmee;
- 3°. de opzettelijke beschadiging of vernieling van andermans roerende of onroerende goederen, of de bedreiging daarmee;
- 4°. de wederrechtelijke ontvreemding van goederen;
- 5°. de opzettelijke aantasting van de orde;
- 6°. het aanzetten tot of het voeren van collectieve acties die de veiligheid of de orde in de gevangenis ernstig in gevaar brengen;
- 7°. het bezit van of de handel in door of krachtens de wet verboden voorwerpen of substanties.
- 8°. ontsnapping of deelname aan een ontsnapping.
- 9°. het bezit of gebruik van technologische middelen die onregelmatige communicatie met de buitenwereld mogelijk maken.

b) Zijn tuchtrechtelijke inbreuken van de tweede categorie:

- 1°. het beledigen van personen die zich in de gevangenis bevinden;
- 2°. het niet naleven van de in het huishoudelijk reglement voorgeschreven bepalingen;
- 3°. het geen gevolg geven aan de aanmaningen en de bevelen van het personeel van de gevangenis;
- 4°. het zich zonder toelating bevinden in een ruimte buiten de toegestane tijdsperiode of in een ruimte die men niet gerechtigd is te betreden;
- 5°. het op onregelmatige wijze communiceren met een medege-detineerde of een persoon vreemd aan de gevangenis;
- 6°. het niet of onvoldoende rein houden van de verblijfsruimte en de gemeenschappelijke lokalen of het bevuilden van terreinen;
- 7°. het veroorzaken van lawaaihinder die het goede verloop van de activiteiten van de gevangenis verstoort.

Nadere regelgeving:

- Artikel 128, 129, 130 en 131 van de basiswet

3. De tuchtsancties

a) Algemene tuchtsancties

Volgende tuchtsancties kunnen ongeacht de aard van de tuchtrechtelijke inbreuk worden opgelegd:

- 1°. berisping met inschrijving in het register voor tuchtsancties;
- 2°. beperking of ontzegging, voor een maximumduur van dertig dagen, van het recht om in de kantine bepaalde voorwerpen aan te schaffen, met uitzondering van toiletartikelen en artikelen voor briefwisseling;
- 3°. afzondering in de aan de gedetineerde toegewezen verblijfsruimte voor een maximumduur van dertig dagen voor een inbreuk van de eerste categorie en

voor een maximumduur van vijftien dagen voor een inbreuk van de tweede categorie;

Voor de duur van deze tuchtsanctie blijft de gedetineerde ontzegd van het recht om deel te nemen aan gemeenschappelijke activiteiten.

De directeur draagt er zorg voor dat de gedetineerde:

1° de mogelijkheid heeft om minstens één uur per dag in de buitenlucht te verblijven;

2° zijn godsdienst of levensbeschouwing individueel kan beleven en belijden en daartoe dagelijks het bezoek kan ontvangen van de daarvoor aan de gevangenis verbonden of tot de gevangenis toegelaten vertegenwoordiger van zijn godsdienst of levensbeschouwing.

De directeur kan de gedetineerde toestaan deel te nemen aan vormingsactiviteiten in gemeenschappelijk verband en gemeenschappelijke activiteiten in het kader van de godsdienst of de niet-confessionele levensbeschouwing.

De gedetineerde behoudt het recht om verder bezoek te ontvangen van bloed- en aanverwanten in de rechte lijn, de voogd, de echtgenoot, de wettelijk of feitelijk samenwonende partner, de broers, zusters, ooms en tantes. Behoudens andersluidende beslissing van de directeur vindt het bezoek plaats in een lokaal dat voorzien is van een transparante wand die de bezoekers van de gedetineerde scheidt.

Het gebruik van de telefoon wordt beperkt tot één telefoongesprek per week, zonder afbreuk te doen aan het recht om te telefoneren naar een advocaat of een persoon die belast is met rechtshulp of juridische bijstand.

De gedetineerde die het voorwerp uitmaakt van deze tuchtsanctie wordt minstens wekelijks bezocht door de directeur en een adviserende arts, die zich vergewissen van de toestand van de gedetineerde en nagaan of de gedetineerde geen klachten of opmerkingen te formuleren heeft.

4°. opsluiting in een strafcel voor een maximumduur van negen dagen voor een inbreuk van de eerste categorie en voor een maximumduur van drie dagen voor een inbreuk van de tweede categorie. Deze sanctie kan voor een maximumduur van veertien dagen worden opgelegd in geval van gijzelneming.

a) Behoudens andersluidende beslissing van de directeur blijft de gedetineerde voor de duur van deze tuchtsanctie ontzegd van het recht:

- om in de kantine bepaalde voorwerpen aan te schaffen, met uitzondering van toiletartikelen en artikelen voor de briefwisseling;
- om bezoek te ontvangen; indien de tuchtsanctie meer dan drie dagen duurt, wordt bezoek van personen die deel uitmaken van de familie toegestaan in een lokaal dat voorzien is van een transparante wand die de bezoekers van de gedetineerde scheidt;
- om te telefoneren, behalve met een advocaat (of met een persoon die belast is met rechtshulp of juridische bijstand);
- om deel te nemen aan activiteiten in gemeenschappelijk verband;
- om in het bezit te blijven van de hem toebehorende voorwerpen;
- om voorwerpen of materialen in zijn bezit te hebben voor individuele vrijetijdsbesteding, behoudens de voorwerpen die onontbeerlijk zijn om de in punt b) vermelde rechten uit te oefenen (lectuur, ...);
- om inkomsten uit arbeid of opleidingsbijdrage te ontvangen.

b) De directeur draagt er zorg voor dat de gedetineerde die in een strafcel is opgesloten:

- de maaltijden kan gebruiken onder betamelijke omstandigheden;
- behoorlijke kledij en schoeisel van de gevangenis ter beschikking krijgt en zijn uiterlijk en lichamelijk hygiëne fatsoenlijk kan verzorgen;
- over voldoende lectuur beschikt;
- de mogelijkheid heeft om minstens één uur per dag in de buitenlucht te verblijven;
- de individuele vormingsactiviteiten kan voortzetten die niet onverenigbaar zijn met een verblijf in de strafcel;
- briefwisseling kan voeren onder de in de wet bepaalde voorwaarden;

- zijn godsdienst of zijn levensbeschouwing individueel kan beleven en belijden en daartoe dagelijks het bezoek kan ontvangen van de daarvoor aan de gevangenis verbonden of tot de gevangenis toegelaten vertegenwoordiger van zijn godsdienst of levensbeschouwing;
- een beroep kan doen op een advocaat en op juridische bijstand;
- een beroep kan doen op psychosociale en medische hulpverlening.

De gedetineerde die het voorwerp uitmaakt van deze tuchtsanctie wordt dagelijks bezocht door de directeur en een arts, die zich vergewissen van de toestand van de gedetineerde en nagaan of de gedetineerde geen klachten of opmerkingen te formuleren heeft.

b) Bijzondere tuchtsancties

Volgende tuchtsancties kunnen enkel opgelegd worden indien er een verband is met de aard of de omstandigheden van de tuchtrechtelijke inbreuk.

Deze tuchtsancties kunnen voor een maximumduur van dertig dagen worden opgelegd voor een inbreuk van de eerste categorie en van vijftien dagen voor een inbreuk van de tweede categorie.

- 1° de ontzegging van bezit van bepaalde voorwerpen;
- 2° de ontzegging of beperking van het recht om een beroep te doen op de bibliotheekvoorzieningen, onverminderd het recht van de gedetineerde om vanuit de bibliotheek informatie te bekomen die bestemd is voor een door hem aangevatte opleiding, of die kadert in het recht op de vrije beleving van godsdienst of levensbeschouwing;
- 3° de ontzegging of beperking van de omgang met bezoekers van buiten de gevangenis; betreft het de in artikel 59, § 1, bedoelde personen, dan bestaat de sanctie in het organiseren van het bezoek in een lokaal dat is voorzien van een transparante wand die de bezoekers van de gedetineerde scheidt;
- 4° de ontzegging of beperking van het in artikel 64 bedoelde recht om te telefoneren;
- 5° het verbod om deel te nemen aan culturele, sportieve of ontspanningsactiviteiten in gemeenschappelijk verband.
- 6° het verbod om deel te nemen aan werk of aan opleidingsactiviteiten in gemeenschappelijk verband.

Elke sanctie is beperkt in de tijd en de exacte duur ervan wordt duidelijk bepaald.

Nadere regelgeving:

- Artikel 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142 en 143 van de basiswet

4. Tuchtprocedure

a) Procedure

In het kader van de tuchtprocedure dient de gedetineerde te worden gehoord en kan hij, zo hij dit wenst, worden bijgestaan door een advocaat.

b) Voorlopige maatregelen

In afwachting van het voeren van de tuchtprocedure kan de directeur een voorlopige maatregel nemen. Wanneer de situatie van gevaar geen enkel uitstel duldt, kunnen ook andere personeelsleden van de gevangenis een voorlopige maatregel nemen,

mits onmiddellijke kennisgeving ervan aan de directeur, die dan een beslissing neemt.

Het nemen van voorlopige maatregelen is mogelijk in volgende gevallen:

- Ingeval van gevaar voor de orde of veiligheid:
  - het ontnemen of onthouden van voorwerpen,
  - de uitsluiting van deelname aan bepaalde gemeenschappelijke of individuele activiteiten (bv. wandeling, bezoek, werk, ...),
  - de observatie overdag en tijdens de nacht.

- in geval van ernstige en opzettelijke aantasting van de interne veiligheid of indien door het aanzetten of voeren van collectieve acties de veiligheid in de gevangenis ernstig in gevaar wordt gebracht:
  - verplicht verblijf in de toegewezen verblijfsruimte;
  - onderbrenging in een beveiligde cel.

Nadere regelgeving:

- Artikel 144, 145 en 146 van de basiswet
- Artikel 1 van het koninklijk besluit van 8 april 2011 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding en uitvoering van verscheidene bepalingen van titel VII van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden

XVIII. SCHADECLAIMS

---

1. Schadeverhaal op de gedetineerde

De gedetineerde wordt geacht de hem ter beschikking gestelde goederen naar behoren te gebruiken voor het doel waarvoor ze bestemd zijn. Indien door de gedetineerde schade wordt toegebracht aan deze goederen, kunnen de kosten daarvan op hem verhaald worden.

Indien de directie van oordeel is dat bij het veroorzaken van de schade sprake was van moedwilligheid of nalatigheid, kan de directeur de verschuldigde sommen afhouden van de sommen die door de penitentiaire administratie aan de gedetineerde verschuldigd zijn. De afhouding op de vergoeding voor penitentiaire arbeid mag niet meer dan veertig procent bedragen.

Met schriftelijke toestemming van de gedetineerde, kan de directeur besluiten de schade te verhalen op het saldo op de individuele rekening van de gedetineerde.

Wanneer de feiten een misdaad of wanbedrijf uitmaken, zal de directeur er toe gehouden zijn om de bevoegde gerechtelijke autoriteiten hiervan op de hoogte te brengen.

De penitentiaire administratie behoudt zich het recht voor om klacht in te dienen tegen de gedetineerde, een gerechtelijke procedure op te starten om de geleden schade te verhalen en om het verkregen vonnis uit te voeren.

Nadere regelgeving:

- Artikel 78 van het koninklijk besluit van 21 mei 1965 houdende algemeen reglement van de strafinrichtingen
- Zodra in werking getreden: artikel 104/1 van de basiswet

2. Aansprakelijkheid inrichting

Overeenkomstig de in dit reglement bepaalde regels kan de gedetineerde bepaalde voorwerpen in zijn verblijfsruimte onderbrengen dan wel bij zich hebben. Het in het bezit houden van deze persoonlijke voorwerpen tijdens de detentie gebeurt op eigen verantwoordelijkheid van de gedetineerde.

Onverminderd het voeren van een gerechtelijke procedure, dient de gedetineerde, die meent dat één van zijn goederen beschadigd of verdwenen is tengevolge van een fout van een personeelslid of door een gebrek in de strafinrichting, dit onmiddellijk na de vaststelling ervan schriftelijk mee te delen aan de directie. Indien de gedetineerde een vergoeding wenst voor zijn schade, dient hij een verzoek tot schadeloosstelling in te dienen bij de directie, met precieze vermelding van de geleden schade. De gedetineerde dient zijn schade te bewijzen (aan de hand van facturen, ...).

Nadere regelgeving:

- Artikel 1382, 1383, 1384, 1385 en 1386 van het burgerlijke wetboek

XIX. OVERBRENGING NAAR EEN ANDERE GEVANGENIS

Indien de gedetineerde overgebracht wordt naar een andere gevangenis, pakt de gedetineerde zelf zijn voorwerpen aanwezig in de verblijfsruimte in onder toezicht van een personeelslid. Door het personeelslid wordt een inventaris opgesteld van de voorwerpen die worden ingepakt. De gedetineerde ontvangt hiervan een kopie.

Indien de gedetineerde niet zelf zijn voorwerpen kan inpakken, worden de goederen door het personeel ingepakt volgens de hierboven beschreven werkwijze.

Na de overbrenging worden de dozen geopend in aanwezigheid van de gedetineerde en wordt het aantal en de staat van de overgebrachte goederen gecontroleerd.

Wanneer een gedetineerde bij overbrenging naar een andere gevangenis de inrichting mag verlaten, dienen de volgende formaliteiten te worden vervuld:

- *De cel wordt gecontroleerd op beschadigingen aan de hand van de celinventaris. De gedetineerde is hierbij aanwezig.*
- *Aan de hand van de kledijkaart wordt ook het wasgoed gecontroleerd.*
- *Aan de hand van de inventariskaart worden tevens de elektrische toestellen gecontroleerd.*
- *De gedetineerde moet uitgeleende boeken, cd's, dvd's en cd-roms terug naar de bib brengen.*
- *De boekhouding sluit de individuele rekening van de gedetineerde. Bij een werkende gedetineerde wordt de rekening afgesloten op de regie. Eventuele belwaarde wordt teruggestort op zijn individuele rekening.*
- *Persoonlijke bezittingen die de gedetineerde bij transfer niet kan meenemen in het groene bakje worden geïnventariseerd en via het winket naar de boekhouding gebracht met het oog op verzending naar de nieuwe gevangenis via het goederentransport.*
- *Zijn geld wordt via een massabericht door de boekhouding van de Centrale Gevangenis overgemaakt aan de boekhouding van de nieuwe gevangenis.*

XX. EINDE DETENTIE EN VERLATEN GEVANGENIS

Op het ogenblik dat de gedetineerde de gevangenis verlaat voor een periode van meer dan 36 uur (opheffing aanhoudingsbevel, invrijheidstelling door onderzoeksrechter, invrijheidstelling tengevolge van een beslissing van de directeur of de strafuitvoeringsrechtbank, ...) wordt hij gezien door de directeur die nagaat of alle vereiste formaliteiten vervuld zijn, alvorens de invrijheidstelling toe te laten.

Wanneer een gedetineerde bij vrijlating (ook bij elektronisch toezicht) de inrichting mag verlaten, dienen de volgende formaliteiten te worden vervuld:

- *De cel wordt gecontroleerd op beschadigingen aan de hand van de celinventaris. De gedetineerde is hierbij aanwezig.*
- *Aan de hand van de kledijkaart wordt ook het wasgoed gecontroleerd.*
- *Aan de hand van de inventariskaart worden tevens de elektrische toestellen gecontroleerd.*
- *De gedetineerde moet uitgeleende boeken, cd's, dvd's en cd-roms terug naar de bib brengen.*
- *Bij een werkende gedetineerde wordt de rekening afgesloten op de regie. Eventuele belwaarde wordt teruggestort op zijn individuele rekening.*
- *Persoonlijke bezittingen die hij niet kan meenemen op de dag van zijn vrijlating worden tijdelijk aan het winket opgeslagen en later opgehaald.*
- *De begeleidende beambte gaat vervolgens met de gedetineerde naar het winket.*
- *Omkleeden van de gedetineerde in burgerkledij aan het winket.*
- *In bewaring genomen voorwerpen worden meegegeven en de gedetineerde tekent voor akkoord en ontvangst op de fiche.*
- *Griffie overhandigt de nodige documenten en controleert de identiteit via de digitale vingerafdruk.*
- *Beambte begeleidt de gedetineerde naar de poort.*

De voorwerpen die de gedetineerden die de gevangenis verlaten hebben, achterlaten in de gevangenis worden gedurende ten minste zes maanden in de gevangenis bijgehouden, waarna ze worden overgedragen aan de administratie Registratie en Domeinen. Het geld dat zich op de rekening van de gedetineerden bevindt wordt na zes maanden gestort naar de Deposito-en Consignatiekas.

Nadere regelgeving:

- Ministeriële omzendbrief nr. 1494 van 26 september 1985 betreffende de voorwerpen achtergelaten door invrijheidgestelde, ontvluchte of niet uit penitentiair verlof teruggekeerde gedetineerden.

De Minister van Justitie
Annemie TURTELBOOM